

Vragen over Veerweg-Vondellaan

Vraag

Wat is de tijdslijn van het proces van de Veerweg-Vondellaan en welke uitzonderingspositie geldt voor deze locatie voor het vaststellen van stedenbouwkundige kaders?

Beantwoording

Naar aanleiding van de ingediende motie van D66, VVD, OP, PvdA en Groen Links zegt de wethouder in de raadsvergadering van 11 juli 2019 toe een visie te schrijven voor beeldbepalende A-locaties, waarbij heel duidelijk een uitzondering is gemaakt voor beeldbepalende locaties die al in de planvorming zitten, zoals de Van Wijngaardenlocatie.

Tijdslijn

- *RIB 28 mei 2019 over werkwijze grote projecten n.a.v. rapport rekenkamercommissie*
Hier wordt de raad geïnformeerd over de werkwijze bij "grote" projecten van de gemeente zelf en de wijze waarop bepaald wordt wanneer een project wordt gekwalificeerd als "groot". Bij grote projecten wordt de raad gevraagd kaders te stellen.
- *Motie D66, VVD, OP, PvdA en Groen Links Visie op bebouwing schaarse A-locaties in Papendrecht*
Hierin wordt gevraagd een visie te schrijven voor de beeldbepalende A-locaties. Deze motie is ingetrokken na toezegging wethouder.
- *Raadsvergadering 11 juli 2019*
Naar aanleiding van de ingediende motie zegt de wethouder in deze raadsvergadering toe een visie te schrijven voor beeldbepalende A-locaties, waarbij heel duidelijk een uitzondering is gemaakt voor beeldbepalende locaties die al in de planvorming zitten, zoals de Van Wijngaardenlocatie.
- *RIB 20 januari 2020*
Met deze brief wordt het ontwikkelingsproces voor de beeldbepalende A-Locaties geschetst. Er wordt gebruikt gemaakt van de beschikbare ruimtelijke beleidskaders.
- *RIB Vaststelling kaders herontwikkeling Veerweg-Vondellaan*
De kaders voor vaststelling herontwikkeling locatie Veerweg-Vondellaan zijn 7 april 2020 vastgesteld door het college en met een RIB op 8 april 2020 toegestuurd aan de raad. Daar is vanuit de raad geen reactie op gekomen.
- *Oplegnotitie Groen Links 14 mei 2020*
Hierin wordt gevraagd om een toelichting op het proces rondom de ontwikkelingen in de beeldvormende commissie Ruimte van 20 juni 2020.
- *Presentatie in beeldvormende Commissie Ruimte 24 juni 2021*
Tijdens de presentatie wordt aangegeven dat de werkwijze tot nog toe is dat alle plannen die in de structuurvisie passen bij de raad worden neergelegd via het bestemmingsplan. In de loop van de tijd verandert dit proces. Belangrijk wordt de omgevingsvisie waarin de raad met elkaar in discussie kan gaan.

Aan de gemeenteraad

datum 28 mei 2019
behandeld door S. Brouwer
ons kenmerk
doorkiesnummer 6242
Onderwerp Werkwijze projecten

Geachte mevrouw, heer,

Aanleiding

Het college heeft naar aanleiding van een tweetal onderzoeken van de rekenkamercommissie (risicomanagement en gemeentehuis) toegezegd de raad op hoofdlijnen te informeren over de werkwijze bij "grote" projecten. De uitwerking van de werkwijze, is uitgevoerd aan de hand van 4-elementen (sturing, beheersing, verantwoording en toezicht). Hierbij zijn twee sporen gevolgd. Het eerste spoor betreft inrichting van een goede projectorganisatie. Dit spoor heeft de organisatie samen met het college opgepakt. Het andere spoor betreft het samenspel tussen college en raad. Hiervoor is het college met een klankbordgroep vanuit uw raad in gesprek gegaan. Hierbij is gesproken over gewenste informatievoorziening gedurende de verschillende fasen in een project, zodat de wijze van kaderstellen door uw raad concreet vorm krijgt.

Vraagpunten:

1. Projectdefinitie: Wat verstaan we onder "grote" projecten?
2. Projectorganisatie: Hoe richten we de organisatie in voor projecten?
3. Ontwikkelingen in de uitvoering: Hoe wordt gedurende een project omgegaan met ontwikkelingen in kwaliteit, kosten, tijd en omgeving die van invloed zijn op de uitkomst?
4. Rol van de gemeenteraad: Wat is de rol van de gemeenteraad in de verschillende fasen van een project?
5. Informatievoorziening: Wanneer en op welke wijze wordt de gemeenteraad geïnformeerd?

Wat is een groot project?

Hiervoor is een wegingskader opgesteld, waarbij projecten op hun omvang en impact worden beoordeeld (zie bijlage). Naast de financiële omvang van een project (o.b.v. reëel begroten incl. verwachte prijsstijging en post onvoorzien) zijn de volgende aspecten/risico's betrokken in de afweging:

- Maatschappelijke impact/effect/rendement
- Complexiteit (juridisch, technisch en aantal betrokken partijen)
- Strategisch belang
- Bestuurlijk belang/prioriteit
- Regionale afweging

De organisatie gebruikt dit kader voor het bepalen van de bij een project passende organisatievorm. Het college gebruikt dit kader om de gemeenteraad te adviseren over de bij een project passende betrokkenheid van uw raad. Dit collegeadvies krijgt een plek in de begroting, zodat de raad vooraf aan kan geven welke "grote" projecten de komende jaren voor haar relevant zijn. Deze projecten zullen pas in uitvoering worden genomen nadat een raadsvoorstel aan uw raad is voorgelegd.

Hoe organiseren we projecten?

De organisatie gaat het projectmatig werken verder professionaliseren. We werken met duidelijke projectopdrachten, zodat projecten op een goede manier starten. Dit bevordert de effectiviteit en efficiency; de beschikbare personele capaciteit wordt beter ingezet en het geeft rust en vertrouwen bij de opdrachtgever (zowel bestuurlijk als ambtelijk). Ook draagt het bij aan de regie op het proces, dat steviger op het resultaat wordt gestuurd en dat projecten goed worden beheerst en beheerd. De organisatie wordt verder opgeleid in projectmatig werken. Naast projectorganisaties, projectplannen, projectbegrotingen, projectplanningen e.d. wordt hier samenwerking en communicatie binnen het project en met de omgeving aan toegevoegd.

Wat is een passende organisatievorm?

Zoals aangegeven wordt op basis van het afwegingskader bepaald of een project, klein, medior of groot en dus relevant is. Bij kleine projecten is een aanpak met ambtelijk opdrachtgever en opdrachtgever voldoende. Bij een medior project wordt een projectopdracht aan college en MT voorgelegd. Is sprake van een groot project dan wordt na de projectopdracht een projectplan opgesteld.

Hoe krijgt een projectplan vorm?

Om te komen tot een goed en breed gedragen projectplan organiseren we een Project Start Up (PSU). Een PSU is een werkconferentie waarin het project vorm wordt gegeven in samenspraak met alle belangrijke actoren. Dit betreft onder andere een collectieve intake, het opstellen van een projectdefinitie, het maken van afspraken over de samenwerking (rollen, taken, taakverdeling en cultuur); de motivatie van ieder teamlid wordt gewisseld, het maken van een omgevings- en risicoanalyse, het opstellen van een projectbegroting en de werkafspraken voor de eerste periode. Aan het eind van een PSU wordt dit teruggekoppeld naar de opdrachtgever en is een projectplan in concept gereed.

Hoe beheersen we een project?

Tijdens de uitvoering van het project wordt er voortdurend gestuurd op dat wat aan het begin van een project is vastgelegd (Plan, Do, Check, Act). Elke fase van het project wordt opgestart en afgesloten.

Hoe gaan we om met ontwikkelingen in kwaliteit, kosten, tijd en omgeving?

Het kan voorkomen dat, door allerlei ontwikkelingen vanuit het project en/of vanuit de omgeving van het project, er aanleiding is om het projectplan te herzien. Per fase wordt hiervoor het projectplan geactualiseerd. Hierbij kunnen onder meer wijzigingen worden aangebracht in het voorgaande projectplan en de projectorganisatie. Ook wordt aandacht besteed aan de projectrisico's en de beheersing hiervan. Op deze manier blijft het projectplan ten allen tijde actueel. Wijzigingsvoorstellen worden aan de ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgever en zo nodig aan de raad voorgelegd.

Wat is de rol van de gemeenteraad bij projecten?

De raad heeft een kaderstellende rol voorafgaand aan een project en een controlerende rol gedurende de uitvoering van een project. Deze kaderstelling kan, afhankelijk van de wens van de raad, vanuit de begroting, maar ook met een afzonderlijk raadsvoorstel. De definitie en uitwerking van een project is aan het college.

Hoe wordt de raad betrokken bij de start van een project?

Een project start met een initiatief, visievorming en (achtergrond)onderzoek. Deze voorfase kan worden opgevat als apart project, waarvoor de raad indien nodig een (voorbereidings)krediet beschikbaar kan stellen. De raad wordt, als zij belanghebbend is, betrokken in de visievorming. De besluitvorming rond de nieuwbouw gemeentewerf is daar een goed voorbeeld van. Hierbij zijn scenario's voor besluitvorming aan uw raad voorgelegd.

Hoe wordt de gemeenteraad geïnformeerd?

Bij grote projecten zal de raad met een afzonderlijk raadsvoorstel vooraf gevraagd worden kaders te stellen. Het raadsvoorstel is hiermee het projectplan of startdocument waarvoor een raadsbesluit wordt gevraagd. Hierin wordt in ieder geval inzicht gegeven in het doel van het project, de afweging, het verwachte (maatschappelijk) rendement, geld, fasering, kwaliteit/resultaat, risico's, de informatievoorziening en beslismomenten. Het college ziet het komende projectvoorstel voor nieuwbouw brandweerkazerne hierbij als testcase.

Wanneer wordt de gemeenteraad geïnformeerd?

Projecten worden opgeknipt in fasen (initiatief, definitie, ontwerpen, voorbereiden, bouwen en beheren). Per project wordt afgesproken op welke momenten de raad (tussentijds) wordt geïnformeerd. Dit betreft niet alleen financiële informatie, maar ook informatie over de projectstatus, de doelen, behaalde resultaten, planning, risico's en wijzigingen in de opdracht. Samen met de informatie in de reguliere P&C cyclus (Kaderbrief (ambities), Concernrapportages en/of Begroting (voortgang en eventueel doorvoeren van wijzigingen) en Jaarrekening (verantwoording)) is de informatievoorziening voor projecten hiermee op orde. Periodieke raadsinformatiebrieven over voortgang worden hierbij niet meer opgesteld.

Met deze werkwijze is sprake van een adequate informatievoorziening en een goede ondersteuning van de kaderstellende en controlerende rol van de raad en voor het samenspel tussen raad en college.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Papendrecht,
de secretaris,

R. van Netten

de burgemeester,

A.J. Moerkerke

Wegingskader projecten

Aspecten	1 punt	2 punten	3 punten
Maatschappelijk			
Impact	Laag	Gemiddeld	Hoog
Effect	Laag	Gemiddeld	Hoog
Rendement	Laag	Gemiddeld	Hoog
Bestuurlijk/strategisch			
Aantal taakvelden	1	2	3 of meer
Politieke gevoeligheid	Laag	Gemiddeld	Hoog
Bestuurlijk netwerk	Lokaal	Meervoudig lokaal	Regionaal project
Financieel			
Financieel risico	Laag	Gemiddeld	Hoog
Financieel rendement	Laag	Gemiddeld	Hoog
Financiële omvang	≤ € 500.000	€ 500.000 tot € 1.000.000	≥ € 1.000.000
Complexiteit			
Aantal betrokken partijen	<10	10><20	>20
Diversiteit tussen partijen (x2)	Partijen erkennen gezamenlijk belang	Partijen hebben bekende tegenstrijdige belangen	Belangen zijn tegenstrijdig en onbekend
Uniciteit	Niet uniek	Eén vergelijkbaar project	Uniek

<18 punten

: klein project

18 tot 30 punten

: medior project (projectopdracht, MT, College)

>30 punten

: groot project (projectplan, PSU, risico analyse)

M I

Ingetrokken
i.v.m. toezeg-
ging wethouder

MOTIE Visie op bebouwing schaarse A-locaties in Papendrecht

De gemeenteraad van Papendrecht, in openbare vergadering bijeen op 11 juli 2019, ter bespreking van agendapunt 8, Papendrechts Woonplan 2020-2030,

Overwegende dat:

- Het type bebouwing en welstandskwaliteit van woningen grote invloed heeft op de ruimtelijke kwaliteit van Papendrecht, met name bij A-locaties;
- De volgende toekomstige bouwlocaties als A-locaties kunnen worden aangemerkt: hoek Vondellaan/Veerweg (garage Van Wijngaarden en omgeving), hoek Veerweg/Burgemeester Keijzerweg (kwadrant bij politiebureau/brandweerkazerne) en hoek Veerweg/Burgemeester Keijzerweg (kwadrant bij de Lage Waard/Keijzerweerd);
- De inzichten over wat goed en aantrekkelijk bouwen voor de toekomst is, in de afgelopen jaren sterk is veranderd;
- De Welstandsnota dateert van 2012, de Omgevingsvisie nog niet klaar is en er derhalve geen vastgesteld kader is voor bouwen in Papendrecht die in lijn is met hedendaagse inzichten en eisen.

Spreekt uit dat:

- De schaarse potentiële bouwlocaties (met name A-locaties) in Papendrecht de best mogelijke bebouwing moeten krijgen;
- Er aan de hand van een visie, regie moet zijn op de in te vullen vrijkomende bouwlocaties die gerekend kunnen worden tot de bovengenoemde A-locaties, met in achtname van eigendomsrecht en rechten en vrijheden van ontwikkelaars.

Draagt het college op:

- Een visie te schrijven voor de beeldbepalende (A-)bouwlocaties die, eenmaal bebouwd, de komende vijftig jaar het aanzicht van Papendrecht in sterke mate zullen bepalen, te weten de locaties: hoek Vondellaan/Veerweg (garage Van Wijngaarden en omgeving), hoek Veerweg/Burgemeester Keijzerweg (kwadrant bij politiebureau/brandweerkazerne) en hoek Veerweg/Burgemeester Keijzerweg (kwadrant bij de Lage Waard/Keijzerweerd);
- Deze visie voor het einde van 2019 aan de gemeenteraad ter vaststelling voor te leggen.

En gaat over tot de orde van de dag.

D66-fractie   VVD-fractie   OP-fractie   PvdA-fractie   GroenLinks-fractie

**VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTERAAD VAN PAPENDRECHT
GEHOUDEN OP 11 JULI 2019 OM 20.00 UUR IN HET GEMEENTEHUIS TE PAPENDRECHT.
(Aangepast en definitief, aanpassing met streep in kantlijn gemarkeerd)**

Een integrale geluidsopname van deze vergadering van de raad is te beluisteren op www.papendrecht.nl

Aanwezig:

De heer A.J. Moerkerke, voorzitter;

De dames: A. van den Adel (PAB), T.C. van Es (D66), B. de Heer (PAB), S.H. de Keizer (VVD), K.E. Middelkoop-van den Adel (CDA), S.J.A. Verdoorn-de Lang (PAB), H.M. van Wijngaarden (PAB) en D. Yildiz-Karso (PvdA) en de heren: A.P.J. den Dekker (ChristenUnie), L.T. van den Dool (CDA), J.L. van Erk (ChristenUnie), B.H. Grimmus (GroenLinks), M. de Haas (VVD), L.J. van Hal (D66), J. Hoogeveen (PAB), A.J. Kosten (SGP), R. Lammers (Onafhankelijk Papendrecht), E.B.A. Lichtenberg (CDA) (vanaf 20.45 uur), A. Stremler (PAB), P. Stremler (PAB), J.G.S. van der Tak (Onafhankelijk Papendrecht), A.N. Tromp (PAB) en M.H.A. Verweij (PAB).

Voorts aanwezig: de heer R. van Netten, gemeentesecretaris;

Mevrouw C. Verver en de heren A.M.J.M. Janssen, P.L. Paans en C. de Ruijter, wethouders

Afwezig met kennisgeving:

Publieke tribune: ca. 10 personen

Mevrouw C.M. Bus, raadsgriffier

Verslaglegging: J. van Prehn.

01. Opening.

De VOORZITTER opent de raadsvergadering en heet eenieder van harte welkom. De heer Lichtenberg zal iets later zijn.

02. Vaststelling van de agenda.

De VOORZITTER merkt op dat er in de commissievergadering ABZ van 24 juni is gestemd over het al dan niet op de agenda laten staan van het agendapunt Bestuurlijke Vernieuwing. Omdat dit heeft geresulteerd in het staken van de stemmen is dit agendapunt automatisch doorgeschoven naar de eerstkomende ABZ-vergadering. Omdat het al op de vastgestelde agenda van de raadsvergadering stond vraagt de voorzitter de raad of men dit stuk wel of niet wil behandelen.

De heer DE HAAS verzoekt dit punt van de agenda te verwijderen en door te schuiven naar de volgende commissievergadering. Er is geen haast mee en omdat in het nieuwe concept van de bestuurlijke vernieuwing de bob-procedure centraal staat, vindt zijn fractie het belangrijk aandacht te besteden aan de oordeelsvorming.

De heer VAN DEN DOOL stelt voor dit agendapunt wel te behandelen, het voorstel van de werkgroep van de raad is uitvoerig besproken. Hij vindt het logisch om dit, nu de werkgroep klaar is, in de raad te bespreken.

Mevrouw VAN ES merkt op dat na de beeldvormende bespreking in de commissie een en ander in het voorstel is gewijzigd, hetgeen in de afgelopen commissie besproken had kunnen worden. Daar is het agendapunt van de agenda gehaald, in de veronderstelling dat dit in september behandeld zou worden. Dit voorstel is dus niet op commissieniveau behandeld en is vanuit de werkgroep ook niet unaniem met een positief advies doorverwezen naar de raad. Om deze reden steunt haar fractie het voorstel van de heer De Haas om het agendapunt van de agenda te verwijderen en door te schuiven naar de volgende commissievergadering.

Omdat dit onderwerp in de werkgroep voldoende besproken is en er een afgerond en afgewogen stuk ligt wenst de heer HOOGEVEEN dit agendapunt te bespreken. Wanneer men dit uitstelt tot september wordt de voorbereidingstijd korter, hetgeen zijn fractie ongewenst vindt.

De heer LAMMERS steunt het voorstel van de VVD-fractie, dit agendapunt van de agenda te verwijderen en in een volgende commissie te bespreken. Omdat de pilot op 1 januari 2020 in zou gaan ziet ook hij de tijdnood niet. Op deze manier heeft men juist meer tijd om het opiniërende deel te bespreken.

De heer KOSTEN stelt voor het voorstel te bespreken, alle fracties die in de werkgroep vertegenwoordigd zijn hebben dit uitgebreid besproken. Bij bespreking in de raad kan men de oordeelsvorming doen.

Mevrouw KARSO merkt op dat dit onderwerp inderdaad in de werkgroep is besproken en dat een aantal mutaties hebben plaatsgevonden. Zij vindt het belangrijk om het opiniërende deel in de commissie te bespreken.

De heer GRIMMIUS sluit zich aan bij de opmerking van de heer De Haas over de bob-procedure en het overslaan van een onderdeel hiervan. Tevens vindt hij dat er voldoende tijd is om dit punt in september te behandelen.

De heer DEN DEKKER stelt voor dit agendapunt nu te behandelen.

De VOORZITTER brengt aansluitend het ordevoorstel agendapunt 07 van de agenda af te voeren in stemming. Met 8 stemmen voor (VVD, OP, PvdA, GL) en 14 stemmen tegen wordt besloten dit agendapunt te behandelen.

De heer VAN HAL merkt op dat de afwijkende data van de raadsvoorstellen en raadsbesluiten die vanuit de commissie Ruimte naar de raad zouden gaan aangepast zouden worden. Bij agendapunten 14 en 15 bestaat echter nog steeds een verschil tussen de datum op het raadsvoorstel en het raadsbesluit. Hij vraagt de voorzitter of dit tijdens de vergadering aangepast zal worden.

De VOORZITTER overlegt hierover met de griffier en zal dit tijdens behandeling van deze agendapunten aangeven.

De agenda wordt aldus vastgesteld.

03. Vragenkwartier.

De heer GRIMMIUS las in het collegebesluit van 7 mei jl. dat de regenboogvlag is besproken en vraagt wanneer dit onderwerp geagendeerd zal worden. Dit om te voorkomen dat vertraging in de besluitvorming ertoe kan leiden dat deze op coming out day niet gehesen zou kunnen worden. De VOORZITTER bevestigt dat dit besproken is en in september in de commissievergadering voorgelegd zal worden. Dit tijdstip zal geen probleem opleveren voor het hijsen van de vlag op coming out day.

De heer GRIMMIUS gaat ervan uit dat ook de vredesvlag in de vredesweek volgens gebruik (in overleg met de griffier en zonder dat hieraan een besluit ten grondslag ligt) uitgehangen zal worden. De VOORZITTER antwoordt dat dit conform het gebruik inderdaad zal gebeuren.

De heer GRIMMIUS heeft van bewoners uit de wijk Middenpolder, waar rioleringswerkzaamheden op de agenda staan, begrepen dat bijna al het groen (gezonde bomen die er al 30 jaar staan) gaat verdwijnen en vraagt naar de noodzaak hiervan. In hetzelfde plan is sprake van een parkeerverbod dat aan de Thorbeckesingel ingesteld gaat worden, hetgeen resulteert in het feit dat 25 auto's elders geparkeerd moeten worden. Ook hier vraagt hij naar de noodzaak van dit parkeerverbod.

Wethouder JANSSEN merkt op dat dit project pas in de ontwerpfasen zit, dat er nog niets is vastgesteld en dat de reacties van de insprekers momenteel worden verwerkt. Hij heeft de betreffende bewoner, die blij is dat deze wijk wordt aangepakt, zelf bezocht. Omdat meerdere bewoners minder blij waren met de nieuwe situatie in de ontwerpschets is hier opnieuw naar gekeken. De eerste conclusie is dat een groot deel van de bomen pas op langere termijn en in gedeelten zal worden vervangen, zodat het groen aanzicht behouden zal worden. (Inspraak werkt dus.) Het gewijzigde definitieve ontwerp zal voor iedereen ter inzage worden gelegd.

M.b.t. het parkeerverbod merkt hij op dat in het plan geen parkeerverbod wordt ingevoerd. Er worden juist meer parkeerplekken gerealiseerd, hetgeen niet ten koste gaat van het groen, maar van de rijbaan. Wel is en blijft het verboden hinderlijk te parkeren.

De heer GRIMMIUS merkt op dat zijn fractie in 2017 een 2-tal moties (kroos en waterbeheer) heeft ingediend, die unaniem zijn aangenomen. Wederom moet men echter constateren dat er op diverse

plaatsen in de gemeente sprake is van massale vissterfte. De vraag is of dit te voorkomen zou zijn geweest als de moties uitgevoerd zouden zijn en wat hier misgaat.

Wethouder JANSSEN bevestigt dat kroos effect heeft op het zuurstofgehalte in het water en het een oorzaak zou kunnen zijn. Onderzoek heeft uitgewezen dat de geconstateerde vissterfte hier echter geen gevolg van is. De feiten op een rij; de aannemer is al vanaf begin juni bezig met de uitvoering van de werkzaamheden om de watergangen gangbaarder te krijgen. Ondanks de wijziging in de uitvoering en de intensieve controlemaatregelen, extra ogen langs de kant en het inlaten van extra water voor de zuurstof, is in de laatste week toch sprake van vissterfte op bepaalde plekken (in de brede watergangen in Papenrecht). Voor de tweede maaibeurt van oktober wordt alles op alles gezet om de oorzaak te achterhalen en maatregelen te nemen. Ook een van de inwoners die betrokken was bij de protocollen dacht dat de omstandigheden vrij optimaal waren en was zeer teleurgesteld dat de genomen maatregelen niet hebben gewerkt. Tegelijkertijd is het alleen op deze specifieke plek en met de maaiboot aan de orde. Veel genoemde oplossingen op social media zijn: het baggeren, meer vrijmaken van duikers, nog meer water binnenlaten in het vrij gesloten stelsel (hetgeen de kroosvorming tegen zou gaan). Wat men ook gaat doen, iedereen die eerder betrokken was zal hier weer bij betrokken worden. De heer GRIMMIUS hoort de portefeuillehouder zeggen dat hij nog een aantal zaken zal onderzoeken en vraagt of de raad hiervan op de hoogte zal worden gehouden. De wethouder houdt de raad altijd zoveel mogelijk op de hoogte van alle maatregelen die hij neemt en zegt dit toe.

04. Vaststelling van het verslag van de openbare vergadering van 28 mei 2019 en het verslag van de raadsbrede bijeenkomst fietsstructuur

Beide verslagen worden ongewijzigd vastgesteld.

05. Ingekomen en ter inzage gelegde stukken en mededelingen.

Mededelingen:

Er zijn geen mededelingen.

Ter inzage gelegde stukken:

I. het voorstel om de onder categorie I ingekomen stukken voor kennisgeving aan te nemen (de betreffende stukken zijn al als ingekomen stuk te boek gesteld en aan de orde geweest in de vergaderingen van de raadscommissies): de raad gaat hiermee akkoord.

II. Het voorstel om de onder categorie II ingekomen stukken (die hierbij rechtstreeks te boek worden gesteld ten behoeve van de onderhavige vergadering van de gemeenteraad) als volgt te behandelen:

II.A. De ingekomen stukken (afkomstig van derden) voor kennisgeving aan te nemen;

De heer HOOGEVEEN geeft aan dat zijn fractie voornemens was de brief van BOVAG (A04) te agenderen, maar dat men heeft besloten dit, na uitgebreide excuses van de heer Verkade aan het PAB en wethouder Janssen, niet te doen. De reactie van de heer Verkade was gebaseerd op desinformatie verstrekt door derden, o.a. door de heer Lammers, ontbrekende kennis van feiten en teleurstelling dat zijn adviezen in de Papendrechtse situatie onuitvoerbaar bleken. Zijn excuusbrief is veelzeggend en voldoende.

Inzake A07: Drechtsteden bestuurlijk oplegger Ecorys evaluatie, m.n. ROM-D, leest de heer HOOGEVEEN dat de gemeente een kanskaart met potentiële nieuwe projecten moet ontwikkelen. En op basis hiervan een meerjarenperspectief moet ontwikkelen, op basis waarvan ROM-D aanvullende financiering moet vragen om bij te dragen aan de groeiagenda-ambitie. Het is zijn fractie nog steeds niet duidelijk wat deze organisatie doet en wat hun toegevoegde waarde is. Hij stelt voor ROM-D hierover in een commissievergadering een presentatie te laten verzorgen. De VOORZITTER concludeert dat zijn fractie dit punt wil agenderen en dat men hiervoor een oplegnotitie zal maken. De heer HOOGEVEEN bevestigt dit.

De raad gaat verder akkoord met de voorgestelde wijze van afdoening.

II. D. de ingekomen stukken (afkomstig van het college) voor kennisgeving aan te nemen; de raad gaat akkoord met de voorgestelde wijze van afdoening.

II.F. Stand van zaken toezeggingen en moties voor kennisgeving aannemen; de raad gaat akkoord met de voorgestelde wijze van afdoening.

II.H. Besluitenlijst (afkomstig van het college) voor kennisgeving aannemen.
De raad gaat verder akkoord met de voorgestelde wijze van afdoening.

Voor het overige zijn er geen bijzonderheden en wordt dit agendapunt afgesloten.

06. Jaarstukken 2018 gemeente Papendrecht.

De heer DE HAAS noemt het openbaar vervoer en de doelstelling die in de jaarstukken beschreven staat: dat het waarborgen van de bereikbaarheid van de verkeersdeelnemers aan het openbaar vervoer is gegarandeerd. De vraag of deze doelstelling is gerealiseerd werd positief beantwoord. Mensen klagen echter steen en been over het gebrek aan en het gemak om met het openbaar vervoer te reizen. Men leest dat chauffeurs uitvallen en dat men vanuit de Oostpolder sneller in Utrecht is dan in Papendrecht centrum. Daarbij zijn de vereisten die bij de concessie van de waterbus zijn gesteld ook niet geruststellend. Hij vraagt hoe het college dit heeft opgepakt. Tenslotte vindt zijn fractie het kwalijk dat de misvatting dat er in plaats van een *genomen raadsbesluit* een motie is aangenomen over het omgekeerd inzamelen ook in de jaarstukken is verwoord.

Mevrouw VAN DE ADEL is blij met de memo over het overzichtelijk maken van de overhead kosten en met het feit dat de kosten voor ICT beneden de landelijke norm liggen.

Beantwoording door het college

Wethouder DE RUIJTER merkt op dat het busvervoer in overeenstemming is met de afspraken volgens de concessie, maar dat er nog wel zorgen zijn over de uitvoering van de concessiehouder. In (regelmatig) contact met de provincie is toegezegd dat, omdat men de onderneming eerst de tijd heeft gegeven zaken technisch op orde te krijgen, eind van het jaar (oktober/november) een evaluatie komt. De kans bestaat inderdaad dat de busverbinding met Utrecht sneller is dan die in Papendrecht, omdat van de 2 lijnen nog maar 1 lijn wordt ingezet. Zonder hier veel geld aan te besteden heeft men hier momenteel geen invloed op. De provincie is op dit moment niet bereid hiervoor extra middelen beschikbaar te stellen. Wat men QBuzz wel heeft gevraagd is om extra te communiceren over 'first mile and last mile' vervoer (electrocars). Ook door de provincie is aangegeven dat QBuzz hier werk van moet maken, in het bijzonder richting de doelgroep die in het centrum woont: m.n. de ouderen of mensen die afhankelijk zijn van het openbaar vervoer.

De waterbusconcessie, die door de provincie wordt uitgerold, is binnen de Drechtsteden uitgebreid besproken en de regionaal portefeuillehouder (de heer Vat uit Sliedrecht) zit hier bovenop en heeft hierover regelmatig gesprekken met de provincie. Er is bekend wat Papendrecht hiervan vindt: men wil een goede verbinding houden met Dordrecht en Zwijndrecht en ook de halte op de Noordhoek wil men blijven behouden. Er is nog niet bekend waarmee de nieuwe aanbieders zullen komen. De wethouder vraagt de Drechttraadleden hier in de carroussels ook een actieve bijdrage te leveren, waar men een grotere invloed kan uitoefenen dan in de raadzaal.

Wethouder JANSSEN bevestigt dat de opmerking over de motie omgekeerd inzamelen een omissie in het jaarverslag betreft: motie moet zijn raadsbesluit.

Tweede termijn van de raad

De heer DE HAAS dankt voor de aandacht voor het openbaar vervoer. Zijn fractie heeft in de regio ook aangedrongen om zeker tijdens de aanpak van de N3 zorg te dragen voor extra verbindingen. Hij hoopt (maar heeft anders vernomen) dat het QBuzz gelukt is de zaken technisch op orde te krijgen.

Mevrouw VAN ES geeft n.a.v. de vraag en antwoord over de kleine autootjes aan dat het haar is opgevallen dat deze de parkeerplaatsen op het plein gebruiken. Zij merkt op dat op het plein niet geparkeerd mag worden en dat zij geen reden ziet dat deze niet aan de zijkant geparkeerd kunnen

worden. Zij vindt dat dit een verkeerd signaal afgeeft en vraagt de portefeuillehouder hier actie op te ondernemen.

Tweede termijn van het college

Omdat men tegen die tijd waarschijnlijk nog geen nieuwe contractant heeft merkt wethouder DE RUIJTER op dat men de N3 los wil zien van de concessie. Men is in gesprek met RWS, die gaat inzetten op verbindingen met de waterbus. M.b.t. de electrocars op het markplein vindt hij dat mevrouw Van Es een punt heeft, het zou goed zijn als deze naast het gemeentehuis parkeren en zal dit aan de exploitant verzoeken.

Zonder verdere beraadslaging wordt unaniem conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

07. Bestuurlijke Vernieuwing.

De heer HOOGEVEEN wenst de griffie te complimenteren met de coördinerende functie in de werkgroep en het opstellen van het voorliggende document. Hij stelt voor hiermee aan de slag te gaan en zichzelf de ruimte te gunnen om fouten te maken, waarvan men kan leren om vervolgens eventuele aanpassingen te doen. Hij vindt het een goede zaak dat er een onafhankelijke nulmeting en evaluatie zal plaatsvinden.

Mevrouw VAN ES constateert dat het opvallend is dat de voltallige oppositie dit agendapunt nog politiek opiniërend wil bespreken, terwijl de voltallige coalitie het voldoende vindt dat dit in de werkgroep is besproken. Het is niet zo dat wanneer een werkgroep iets besproken heeft, zeker wanneer het niet met een unaniem advies naar de raad is doorgeleid, de politieke discussie hiermee vervalt. Inhoudelijk ligt er een voorstel om op een andere manier te gaan vergaderen, hetgeen moet zorgen voor meer interactie met burgers en meer politiek debat. De D66-fractie is hier voor. Het houden van beeldvormende vergaderingen waar informatie wordt gedeeld en waar inwoners kunnen inspreken, zonder dat direct een oordeel wordt gegeven, is vooruitgang. Een raadsvergadering die niet gedomineerd wordt door technische feiten geeft meer ruimte voor een goed politiek debat. De D66-fractie is zeer kritisch op de participatietrend die in Nederland rondwaart, hierop komt men bij de bespreking van de Kaderbrief nog terug. Wel merkt zij op dat men wil dat inwoners altijd het recht houden met rust gelaten te worden en toch hun belangen vertegenwoordigd te zien. Dat is een kernwaarde in de representatieve democratie, dit betekent dat de bevoegdheden van de gemeenteraad (wettelijk en in de praktijk) door niets mogen worden aangetast. Het punt waar haar fractie niet mee instemt is de samenstelling van de agendacommissie. In het voorstel staat *'in de agendacommissie wordt vorm en inhoud van de bijeenkomst afgestemd en wie er aan tafel zit en wie er op andere wijze participeert'*. Laten we een voorbeeld nemen: stel dat winkeliers de zondagopening van winkels willen bespreken, zet de agendacommissie dit op de agenda en als dat zo is wie worden er dan uitgenodigd om het beeld hierover te bepalen, hoeveel spreektijd hebben de voor- en tegenstanders, hetgeen zeer bepalend is voor het beeld dat ontstaat? De agendacommissie krijgt veel politieke macht, daarom is het belangrijk wie er in de commissie zitten. Dat zijn volgens dit voorstel de voorzitter van de raad, de griffier, 4 raadsleden (2 oppositie en 2 coalitie) én een adviseur van het college. Iemand die loyaal het college moet dienen komt in de agendacommissie van de raad. Dezelfde raad die het college moet controleren. Daar schrikt haar fractie van en nog meer van hoe luchtig hierover gedaan wordt door sommigen. Er wordt over deze adviseur gezegd dat het niet uitmaakt omdat het een technisch adviseur is. In een eerder concept stond gewoon adviseur en toen zij hierover in een vergadering van de werkgroep vroeg of deze technisch adviseur een andere ambtenaar is dan de gewone adviseur bleek dit niet het geval te zijn. De participatietrend geeft bestuurders overal in Nederland de mogelijkheid om via diffuser wordende besluitvormingsprocessen en over zoveel mogelijk groepen verspreide verantwoordelijkheid minder aanspreekbaar te zijn op waar zij persoonlijk verantwoording voor moeten afleggen. Als iedereen over iets gaat, gaat niemand er echt over en is niemand ter verantwoording te roepen. Haar fractie verzet zich tot het tij keert (en dat gaat wel jaren duren) tegen elke maatregel waarbij de feitelijke invloed van inwoners op de overheid afneemt. Hetzij van hen individueel als het om wettelijke rechten gaat, hetzij als onderdeel van een groep vertegenwoordigd door de volksvertegenwoordiging. Haar fractie dient voor het punt van de adviseur van het college een amendement in, die is gesteund en wordt ingediend door 5 fracties (D66, VVD, OP, PvdA en GL-fractie). Vervolgens leest zij de motie voor:

Neemt in overweging dat:

- *De agendacommissie van de gemeenteraad bepaalt wat wel en wat niet op de agenda van de beeldvormende en opiniërende commissies, alsmede op de raadsagenda komt;*
- *De agendacommissie van de gemeenteraad bepaalt wanneer iets op de agenda van de beeldvormende en opiniërende commissies, alsmede op de raadsagenda komt;*
- *De agendacommissie van de gemeenteraad bepaalt wie wel en wie niet voor de beeldvormende commissies wordt uitgenodigd om aan tafel te zitten en/of om een toelichting te geven.*

Van mening zijnde dat:

- *De agendacommissie van de gemeenteraad onafhankelijk moet zijn;*
- *De agendacommissie derhalve geen leden mag hebben die (ook) een ander belang dienen dan die van de gemeenteraad.*

Besluit:

Aan besluitpunt 1 dat luidt: gedurende een periode van 6 maanden een pilot uit te voeren conform de notitie 'Bestuurlijke Vernieuwing Papendrecht',

toe te voegen:

Waarbij in de notitie bij punt 3. Agendacommissie, onder Samenstelling de Ambtelijke beleidscoördinator (technisch adviseur) wordt geschrapt.

Aansluitend overhandigt zij het amendement. De VOORZITTER geeft aan dat het ingediende amendement voldoende is ondertekend en deel uitmaakt van de beraadslagingen.

De heer VAN DEN DOOL kijkt met veel genoegen en waardering voor de inbreng vanuit alle fracties terug op het proces van het afgelopen jaar, waarbij men constateerde dat de knelpunten en doelen voor bestuurlijke vernieuwing (die een paar jaar geleden genoemd werden) nog steeds actueel zijn. Die knelpunten in de lokale democratie heeft men stevig met elkaar besproken. Vervolgens heeft men goed gekeken wat andere gemeenten hebben gedaan en wat hun ervaringen zijn. De belangstelling en de betrokkenheid voor de lokale democratie neemt af. Niet alleen in Papendrecht, men heeft gezien dat dit ook in andere gemeenten het geval is. Helaas is de oplossing nergens voorhanden, hierover maakt men zich geen illusies. Binnen de bestaande mogelijkheden is volgens hen in de juiste richting gezocht. In het proces van beeldvorming, via oordeelsvorming naar besluitvorming ligt de meeste verandering in dit voorstel bij de beeldvorming. Dat is ook de plaats in het proces waar het best en het meest en open met betrokkenen van gedachten gewisseld kan worden. De werkgroep heeft hierbij geconstateerd dat het mooie van lokale democratie niet alleen is dichtbij de inwoners te staan, maar dat er een grote diversiteit van onderwerpen aan de orde is, die niet altijd op dezelfde manier behandeld kunnen worden. In de praktijk doet men dit nu ook al niet altijd. Binnen de strakke lijnen van de 3 commissies en de altijd identieke procedure in die commissie wordt in de bestuurlijke praktijk al veel gezocht naar andere vormen. Men nodigt deskundigen uit om te presenteren, men brengt een bezoek en gebruikt een Kahoot-app, men laat een groep inwoners iets presenteren om vervolgens met hen in gesprek te gaan. Voor zijn fractie zijn dit mooie momenten waarin de democratie een kleine impuls krijgt. Men is daarom blij met en vóór het voorstel, dat stimuleert tot meer van dit soort momenten. Men krijgt hier meer ruimte voor en uiteindelijk wordt dat de manier van werken en niet meer de uitzondering. Terecht is erop gewezen dat wanneer men gaat van een vaste naar een flexibele vorm, de vraag is wie deze vorm bepaalt. In dit voorstel is dat de agendacommissie. In de herijkte vorm is door de werkgroep geluisterd naar de kritische vragen van andere raadsleden, daarom is er sprake van 4 raadsleden (2 oppositie en 2 coalitie te kiezen uit en door de raad) en de voorzitter van de raad en de griffier zijn natuurlijke en waardevolle aanvullingen, hun taak is immers ook sterk verbonden met die van de agendacommissie. Nadrukkelijk is het de griffier die de agenda en de voorstellen voor de agendacommissie voorbereidt. Men vindt het daarbij waardevol dat er door de ambtelijke organisatie advies gegeven kan worden. Dat advies staat nu

op papier en mag van zijn fractie ook terugpraten in de vergadering, als daarom gevraagd wordt. Het advies heeft geen stemrecht, de raad gaat immers over de eigen agenda. Natuurlijk wordt het wennen, daarom is men blij dat het onderwerp nu aan de orde is en de start daarvan pas op 1 januari 2020 is. Dit maakt het mogelijk om verder voor te bereiden. Hij hoopt dat het voorstel zal dienen als goede basis en als inspiratiebron, ter versterking van de lokale democratie in Papendrecht.

De heer LAMMERS heeft bij de agendasetting gevraagd om dit onderwerp later te bespreken, omdat men hier nog langer opiniërend over zou willen spreken. *De rol van de agendacommissie wordt steviger, zij kijkt verder vooruit en bepaalt niet alleen de agenda's van de vergaderingen, maar denkt a.d.h.v. de bestuurlijke kalender ook na over de gewenste beeldvormende bijeenkomst voor de raad. In deze agendacommissie wordt de vorm en inhoud van deze bijeenkomsten afgestemd en wie er aan tafel zit of op een andere manier participeert. De griffier doet daarvoor in afstemming met het college en de ambtelijke organisatie een voorstel. Per onderwerp levert de ambtelijke organisatie het college het advies aan over de opzet werkvorm, communicatie, etc. Hiervoor wordt het formulier 'intake beeldvormende activiteit' gebruikt. Er is altijd duidelijk in welke 3 subtypen beeldvorming de sessie gaat plaatsvinden. Per avond kunnen dit verschillende typen zijn, ook bepaalt de agendacommissie de locatie van de bijeenkomst. De agendacommissie kan agenderingsverzoeken van de raad niet op inhoudelijke gronden weigeren. De agendacommissie heeft een planning technische rol bij het bepalen op welke avond en welk tijdstip een onderwerp geagendeerd wordt.* Zijn fractie vraagt zich af of het wenselijk is dat de ambtelijke organisatie het college advies aanlevert over doel, opzet, werkvorm communicatie, etc.. Ook vraagt men zich af of het wenselijk is dat de locatiekeuze ook door de agendacommissie wordt bepaald. (We hebben een gemeentehuis waar vergaderingen kunnen plaatsvinden.) De agendacommissie heeft geen inhoudelijke rol, maar wat als men de planning technische rol zodanig invult dat inhoudelijke onderwerpen niet aan bod komen of telkens vooruit in de tijd worden geschoven? Op die vraag is nog steeds geen antwoord gekomen. *Verslaglegging: de agendacommissie bepaalt de wijze van de verslaglegging, 3 vormen: kort verslag, uitgebreid samenvattend verslag of een videoverslag. De samenstelling van de agendacommissie kent 2 raadsleden uit de coalitie en 2 uit de coalitie, benoemd door de raad.* In de eerste versie stond dat er 2 uit de coalitie, plus nog 2 uit de coalitie in de commissie zouden zitten. Na enige discussie is besloten dat er een goede verhouding moet bestaan tussen coalitie en oppositie. De voorzitter van de raad heeft stemrecht, de griffier is betrokken als adviseur en dan de ambtelijke beleidscoördinator: de (technisch) adviseur. Men kan zich afvragen of dit wenselijk is, wat zijn fractie betreft moet een agendacommissie technisch faciliterend zijn en zo min mogelijk inhoudelijk en sturend. In de vorige periode, toen de PAB en OP in de oppositie zaten, heeft men een pittige discussie gehad over de samenstelling van de agendacommissie. Een jaar lang was er sprake van 3 coalitieleden en 1 oppositielid, hetgeen na een jaar werken toch wat spanningen en verschil van inzicht gaf. Ook het PAB was toen van mening dat een paritaire verhouding noodzakelijk was. Vanuit de gedachte dat men vanuit de oppositie en de coalitie verschillende belangen probeert te behartigen heeft ook zijn fractie dit altijd gesteund. Hij is blij met het nieuwe voorstel van 2 coalitie- en 2 oppositieleiden. De ambtelijke beleidscoördinator vindt men echter een raar 'figuur' (niet letterlijk). **Hij merkt op dat wanneer men de eigen raadsadviseur bij het college aan mag laten sluiten en deze naar de vergaderingen van het college stuurt, men agendapunten voor het college kan aandragen vanuit de raad en zich met de agenda van het college kan bemoeien.** Het is technisch mogelijk, maar hij vraagt zich af of dit m.b.t. de gescheiden rollen wenselijk is. Het college is met het dagelijks bestuur bezig, terwijl de raad met andere zaken bezig is. Zijn fractie 'worstelt' met deze beleidscoördinator, helemaal nu men hoort dat dit 1 en dezelfde persoon is. Wel vindt men het positief dat de vergadering van de agendacommissie openbaar is. De notulen worden opgesteld, een samenvattende besluitenlijst waaruit overwegingen en keuzes blijken. Maar de agendacommissie blijft wel inhoudelijk en sturend en beslist welke stukken er op de agenda komen, welke beleidsvoorbereidende bijeenkomsten worden georganiseerd en wie er wordt uitgenodigd. In deze voorfase zit heel veel sturingscapaciteit. De raad wil niet voor niets aan de voorkant van een besluitvormingsproces meedoen. Wanneer men achteraan het besluitvormingsproces zit gaat men nergens over, omdat men steeds wordt geconfronteerd met zaken die reeds besloten zijn. Dat is het gevaar dat men hier gaat lopen, dat de agendacommissie een inhoudelijk te sturende rol gaat spelen. Dit is geen diskwalificatie van mensen, raadsleden of goede bedoelingen, maar in de vorige periode is gebleken dat dit in de praktijk zo werkt. Zijn fractie begrijpt de totstandkoming van het rapport (waarvoor lof), maar op dit punt adviseert men te bezinnen eer men begint. Eenmaal in gang gezet kan men moeilijk terug. **In de praktijk blijkt in Nederland dat een pilot niet niet succesvol afgesloten wordt, een pilot wordt**

altijd succesvol afgesloten omdat deze hiervoor bedoeld is, om mensen aan het idee te laten wennen dat het goed is voor de democratie. Waarbij zijn fractie zich afvraagt of het inderdaad goed is voor de democratie. Hij gaat ervan uit dat iedereen snapt dat men, i.v.m. de vermenging van taken en rollen, geen ambtelijke beleidsadviseur moet willen. In de pilot kan men dit testen of dit werkt, waarbij hij het voorbehoud wil maken dat men van tevoren al denkt dit niet gaat werken en stelt voor dat namens de raad (vanuit de griffie) iemand bij de collegevergaderingen aanwezig mag zijn. De oppositie heeft nog wel een aantal onderwerpen die men op de agenda van het college wil zetten. (Hiervoor zou het college echter eerst met een collegebrede werkgroep en een voorstel moeten komen.)

De heer DE HAAS is namens zijn fractie blij met het loskoppelen van de beeldvormende fase uit het proces (dit had volgens zijn fractie ook in de huidige structuur gekund). Voor een groot deel is men het eens met de voordelen genoemd door het CDA. Nu er een nieuwe en zeer grote taak voor de agendacommissie ligt, waarover in de werkgroep (i.v.m. de tijd) geen overeenstemming was, vindt zijn fractie het logisch dat men hier (invoering van de essentie van een bestuurlijk proces van de raad) zorgvuldig mee om zou gaan. Nu dit niet gebeurt en men met een groot gemak over de oordeelsvormende fase van dit project heenstapt, wil men zorgen dat de angel uit het probleem wordt gehaald en daarom het ingediende amendement mede indienen.

De heer KOSTEN vindt dat het proces open en eerlijk is geweest en dat iedere partij zijn inbreng heeft gehad. Nadat het in de raadsbrede commissie is besproken zijn er behoorlijk wat aanpassingen geweest, waarin zijn fractie zich kan vinden. Zeker m.b.t. de samenstelling van coalitie- en oppositieleiden in de agendacommissie. Hij vindt het ingediende amendement interessant en vraagt de voorzitter van de raad wat dit betekent voor de kwaliteit van de agendering en hoe dit in andere gemeenten gebruikelijk is. Zijn fractie hoopt dat men de doelen van bestuurlijke vernieuwing gaat behalen. Hij vindt het belangrijk dat men bij iedere stap goede begeleiding en duiding krijgt. Hij vond het interessant om te horen (en zijn fractie deelt deze mening) dat er burgers zijn die niet kunnen participeren, maar wel vertegenwoordigd dienen te worden. Wat zijn fractie betreft gaat men starten en zal evaluatie en bijstelling nodig zijn.

De heer DEN DEKKER is positief over dit voorstel, zijn fractie is het eens met veel zaken die genoemd zijn door de heer Van den Dool en mevrouw Van Es. M.b.t. het ingediende amendement vraagt hij zich af of er een specifieke rol is toegedicht aan de ambtelijke beleidscoördinator.

Beantwoording door het college

De VOORZITTER wenst de beantwoording inzake de rol en kwaliteit van de ambtelijke coördinator terug te leggen bij een van de leden van de werkgroep die aanwezig zijn geweest bij een van de voorbeeldgemeenten. Hij kan hier geen antwoord opgeven, men weet pas of de kwaliteit hierdoor toeneemt en welke rol hij/zij op zich zal nemen op het moment dat men daarmee gaat experimenteren. Pas na de evaluatie kan men beslissen of dit toegevoegde waarde heeft en in het geval men besluit het niet te doen, het iets is dat men mist. Voor een deel zullen de andere vragen door de raad zelf beantwoord moeten worden en vraagt hij hen hier in de tweede termijn op in te gaan. Dit betreft de wenselijkheid van de technisch adviseur en wat men ervan vindt als onderwerpen mogelijk uitgesteld gaan worden en daardoor een inhoudelijk aspect krijgen.

Tweede termijn van de raad

De heer GRIMMIUS onderschrijft de opmerking van de heer Kosten, iedereen in de werkgroep heeft zijn/haar zegje kunnen doen. De vraag van de heer Den Dekker over de toegevoegde waarde van de technisch adviseur heeft men in de werkgroep nog niet precies kunnen beantwoorden. Hierover wilde men in een commissievergadering nog opiniërend spreken. Hij kan zich vinden in de woordvoering van mevrouw Van Es, maar ook het betoog van de heer Van den Dool kan hij onderschrijven. Zijn fractie staat achter de pilot, maar stelt voor de technisch adviseur vooralsnog buiten de pilot te laten.

De heer HOOGEVEEN geeft aan dat de werkgroep op bezoek is geweest in Oosterhout, waar men in de agendacommissie goede ervaringen heeft met een beleidsadviseur. De meerwaarde is dat hij/zij kennis heeft van de stappen die in het proces al zijn gezet, men heeft overzicht van samenhang tussen de

verschillende dossiers die spelen en kan informatie verschaffen over welke stakeholder/inwoners betrokken zijn. De griffier zit minder dicht op de informatie dan de beleidscoördinator, die de kennis uit de eerste hand kan verschaffen. Het feit dat de beleidscoördinator geen stemrecht heeft vindt men logisch, het is iemand die informatie verschaft aan de agendacommissie, niets meer en niets minder. Men vindt dat de leden met stemrecht voldoende inzicht en capaciteiten hebben, om op basis van de informatie zelfstandig hun afweging te maken en hun beslissing te nemen. Om deze reden zal zijn fractie het amendement niet steunen. Wel snapt men dat er twijfels zijn over deze rol en biedt daarom aan dat deze onderdeel is van de evaluatie.

Omdat men niet overtuigd is van de meerwaarde van een technisch adviseur heeft mevrouw KARSO het amendement namens haar fractie mede ingediend. De toelichting van de heer Hoogeveen horend vindt zij niet dat een technisch adviseur alleen dat is, maar dat het vaak zal leiden tot richtinggevende adviezen. Om deze reden heeft haar fractie er geen probleem mee dat dit stuk opiniërend besproken zal worden. Wel is men blij dat er een voorstel ligt om met elkaar te experimenteren, om te kijken hoe men de besluitvorming met elkaar beter vormgegeven gaat worden, waarbij meer politiek debat wordt gevoerd, meer interactie en minder vergaderdruk zal zijn.

Los van de toegevoegde waarde van de technische adviseur vindt mevrouw VAN ES dat de eigenlijke vraag is wie er gaat over de agenda van de raad. Het antwoord hierop moet zijn: de raad. Er moeten dus geen mensen in zitten van het orgaan dat die raad moet controleren, het college, dit is een principieel punt. De heer Hoogeveen zegt dat men in Oosterhout heeft gezien dat het goed werkt. Ook dit was beeldvorming, iemand heeft voorgesteld naar Oosterhout te gaan en niet naar een gemeente die hier tegen is. Ook dit toont aan hoe belangrijk beeldvorming is. Verder geeft zij aan dat er al iemand is aangesteld om de informatievoorziening aan de raad/agendacommissie te verzorgen: de griffier. Deze is er verantwoordelijk voor om de informatie die nodig is om te agenderen uit de organisatie te halen. Het klopt ook niet dat de technische adviseur op de hoogte zou zijn van alle ins en outs van de onderwerpen. De heer Grimmus heeft in de werkgroep gevraagd of er elke keer andere specialisten vanuit de ambtelijke organisatie worden uitgenodigd om toe te lichten wat er op dit onderwerp is gebeurd en wie er uitgenodigd moet worden. Dat is niet het geval, het is 1 iemand die (waarschijnlijk) direct onder de gemeentesecretaris valt, een invloedrijk iemand die zelf ook informatie binnen de organisatie moet gaan ophalen. Dit is de taak van de griffier, die hiervoor moet staan en de raad moet haar kunnen aanspreken op de objectieve informatie voor de raad. Zij vindt dit een heel principieel punt om vanaf te wijken. Verder wordt opgemerkt dat men dit gewoon kan gaan doen en dat dit aan het eind van de pilot zal blijken. De vraag is of men dat aan het eind van de pilot ziet, beïnvloeding is moeilijk te constateren en zeker niet achteraf bij een evaluatie door een extern bureau. Haar fractie is wel bij dat in het besluit een onafhankelijke evaluatie is opgenomen. Verder stemt het haar fractie niet gerust dat alle oppositiepartijen dit nog graag opiniërend hadden willen bespreken, maar dat dit niet gehonoreerd is. Dit biedt niet veel vertrouwen over hoe dit verder moet met een voorstel dat eigenlijk door de gehele raad gedragen moet worden. Het klemmende verzoek is voor het amendement te stemmen, zodat de raad over haar eigen agenda kan gaan.

Inzake de vragen van de heer Lammers merkt de heer VAN DEN DOOL op dat op pagina 10 van het voorstel 2 x coalitie genoemd staat. Dit zou uiteraard oppositie moeten zijn. Overigens zit hij in de agendacommissie met 3 mensen van de coalitie en 1 uit de oppositie, maar heeft hij in het afgelopen jaar nooit gemerkt dat dit een probleem is geweest. Mevrouw VAN ES merkt per interruptie op dat er nu sprake is van een puur technische commissie, terwijl de nieuwe samenstelling een politieke commissie is die bepaalt wat er op de agenda komt en wie er wordt uitgenodigd en wie niet. De heer VAN DEN DOOL merkt dat de beelden hoe de agendacommissie zou moeten functioneren nogal verschillen, het lijkt hem goed hier ideeën over op te doen en hierover met elkaar te spreken. De heer Lammers vroeg naar de planning en het eventueel uitstellen van agendapunten. Hij merkt op dat aan het begin van de bijeenkomst de agenda wordt vastgesteld en dat ieder raadslid agendapunten kan voorstellen. Men heeft in de werkgroep besproken dat raadsleden de mogelijkheid moeten krijgen op eigen initiatief agendapunten voor te stellen, die vervolgens op de agenda moeten komen. Mevrouw VAN ES vraagt zich per interruptie af of men het voorstel, als het m.b.t. de 2 coalitie en 2 oppositieleiden niet goed verwoord staat, zo wel kan vaststellen. Zij vraagt zich af hoeveel kans de heer Van den Dool denkt dat men met de voorgestelde samenstelling zou hebben om de zondagopening op de agenda te krijgen.

De heer VAN DEN DOOL merkt op dat zijn fractie hier niet over gaat. Mevrouw VAN ES vraagt zijn persoonlijke mening. De heer VAN DEN DOOL gaat hier niet op in, het is de bedoeling van de nota en de werkgroep bestuurlijke vernieuwing impulsen te geven aan de lokale democratie. Als er belangrijke onderwerpen zijn en groepen in de samenleving zijn die dat belangrijk vinden, hoopt hij ook dat er raadsleden zullen zijn die dit oppakken. Wie kan er agenderen? Raadsleden kunnen een voorstel doen aan de agendacommissie, waarvan hij niet verwacht dat deze voorstellen voortdurend afgewezen zouden worden. Mevrouw VAN ES vraagt per interruptie of de heer Van den Dool, wanneer hij in de agendacommissie zou zitten, dit agendapunt ten behoeve van de lokale democratie zou steunen. De heer VAN DEN DOOL gaat hier niet op in.

De heer DEN DEKKER vraagt per interruptie wat de vraag over de zondagsopening te maken heeft met de technisch adviseur. Mevrouw VAN ES antwoordt dat de gehele ambtelijk organisatie (verplicht) loyaal is aan het college. Zoals bekend zijn zij niet voor verruiming van de zondagopening en verwacht zij geen advies dat ingaat tegen het loyaal uitvoeren van het coalitieakkoord dat er ligt. De heer HOOGEVEEN merkt per interruptie op dat de ambtelijk beleidsadviseur alleen informatie zou verschaffen en geen oordeel/advies zou geven. Hij vindt dat men de rol van de ambtelijk beleidsadviseur overschat en dat men wantrouwen uitspreekt over de samenstelling van de agendacommissie. **Als het een politiek orgaan is vraagt hij zich af waarom de politieke verhoudingen dan niet worden weergegeven (2 coalitie en 2 oppositie).** Mevrouw VAN ES merkt per interruptie op dat er geen sprake is van wantrouwen van personen. Zij vergelijkt het met het recente voorbeeld van Turkije, toen een groot deel van de bevolking voor verruiming van de rechten naar Erdogan stemden, omdat zij hem vertrouwden. Zij stemden hun eigen rechten weg. Men zou zich af moeten vragen of men deze samenstelling zou willen als er iemand in die rol zou zitten die men niet vertrouwt. Als dan het antwoord is 'ja, dat zou niets uitmaken', dan kan men het doen.

Mevrouw KARSO merkt per interruptie op dat zij een ander beeld heeft over loyaal zijn aan het college of het coalitieakkoord. Het kan zo zijn dat er een ambtenaar is die denkt 'dat kan wel zo in het coalitieakkoord staan, maar vanuit mijn deskundigheid vind ik dat we een andere kant op zouden moeten gaan'. Het is uiteindelijk aan het college en de agendacommissie of men wel of niet een advies van een ambtenaar overneemt. Zij heeft er moeite mee als het een kant op gaat dat men te allen tijde loyaal is. Men kan richtinggevende uitspraken en adviezen geven aan een college en daar op die manier invloed op uitoefenen. Dit kan men ook wanneer men geen onderdeel is van de agendacommissie. Zij vraagt dus nogmaals wat de meerwaarde is van een technisch adviseur in de agendacommissie. Beïnvloeding zal toch wel plaatsvinden en haar fractie is ervan overtuigd dat er voldoende checks and balances in het systeem zijn die dit kunnen afvangen.

De heer VAN DEN DOOL is blij met de interruptie dat het bij de ambtenaren moet gaan om de deskundigheid en niet over loyaliteit aan een coalitieakkoord. Het adagium zou moeten zijn: 'speaking truth to power', de waarheid spreken tegen de macht, los van alle politieke verhoudingen op basis van deskundigheid advies geven. Natuurlijk heeft mevrouw Van Es gelijk dat dat niet meevalt en dat men nooit helemaal objectief kan zijn. Vanuit die gedachte is het voorstel zoals het nu staat en valt hij over de zin in het amendement *'van mening zijnde; de agendacommissie derhalve geen leden mag hebben die ook een ander belang dienen dan die van de gemeenteraad'*. Mevrouw VAN ES is per interruptie blij dat erkend wordt dat absolute objectiviteit niet bestaat. Zij beweert ook niet dat die andere mensen allemaal objectief zijn. Dit is ook helemaal niet nodig en als het de agendacommissie van de raad is mag men ook een mening hebben over wat er op de raadsagenda komt. Zij vraagt of men van mening is dat dit ook door iemand van de griffie gedaan kan worden en dat dit ook zou moeten, omdat dit de taak is van de griffie: te zorgen dat alle informatie die nodig is in een agendacommissie aan de raadsleden aangeboden wordt vanuit de griffie.

De heer VAN DEN DOOL is het hier helemaal mee eens. De griffier doet de voorstellen en neemt de voorbereiding van de agendacommissie op zich. Hij kan zich echter voorstellen dat leden uit de agendacommissie vragen stellen aan de griffier, waar de griffier aan kan geven dat zij hier niet bij de voorbereiding aanwezig was. Dan kan het handig zijn dat de ambtenaar aanwezig is, zodat deze uit kan leggen hoe het geweest is en zodat men nog een aantal vragen kan stellen. Mevrouw KARSO vraagt per interruptie of de heer Van den Dool het ermee eens is dat wanneer dit opgepakt wordt door een griffier het uitnodigen van een specialist/ambtenaar prima is, maar dat het niet nodig is dat deze vast onderdeel uitmaakt van de agendacommissie. De heer VAN DEN DOOL weet het antwoord hier niet op, hij is niet de enige geweest die dit voorstel heeft gemaakt. Hij weet niet wie die persoon is en of dit altijd een vaste

persoon is. Mevrouw VAN ES merkt per interruptie op dat zij deze vraag in de werkgroep aan de griffier heeft gesteld, het antwoord was dat dit dezelfde persoon is. Op de opmerking van de heer Van den Dool dat de griffier niet overal bij was en het daarom aan de ambtenaar kan vragen, merkt zij op dat deze er ook niet bij was en dat 1 persoon niet van tevoren op alle onderwerpen een antwoord kan geven. Omdat er 's avonds wordt vergaderd kan men ook niet even de organisatie inlopen voor een antwoord. De heer VAN DEN DOOL vraagt, wanneer men het amendement zou aannemen, hoe men dan aan de informatie zou komen. Ook vraagt hij zich af of het verstandig is direct tot stemming over te gaan en stelt een korte schorsing voor. Mevrouw VAN ES antwoordt per interruptie dat de informatie van de griffier zou komen, zoals voorheen ook het geval was. De heer KOSTEN maakt per interruptie uit de reactie van mevrouw Van Es op dat zij positief is over het wisselend aanschuiven van adviseurs en vraagt of dit klopt met de rest van haar betoog. Mevrouw Van Es heeft bezwaar tegen een ambtenaar die deel uitmaakt van de agendacommissie, men heeft er geen bezwaar tegen als de griffier (onder haar verantwoordelijkheid) als gast een wisselende ambtenaar uitnodigt in de vergadering.

De heer LAMMERS heeft m.b.t. de meerwaarde van de (technisch) adviseur problemen met de vaste positie van deze totaal neutrale ambtenaar die het tegen het college opneemt. Als het echt om een puur technische rol gaat vindt hij dat men kan volstaan met de griffier die technische informatie ophaalt in de ambtelijke organisatie. Er hoeft geen ambtenaar vanuit een sturingsgedachte vanuit het college in de agendacommissie van de gemeenteraad te komen. Dat is een rolvermenging en het politieke debat moet in de commissie en de raad plaatsvinden, niet in de agendacommissie. De heer HOOGEVEEN merkt per interruptie op dat er nergens wordt gesproken van een sturende rol, alleen van een informerende rol. De heer LAMMERS merkt op dat de technische adviseur een belangrijke rol speelt, die direct onder de controle staat van de gemeentesecretaris. Het wordt in feite de verlengde arm van de heer Van Netten in de agendacommissie. De vraag is of men dit moet willen, hij wil het niet en denkt niet dat het verstandig is. Iedereen moet in zijn eigen rol blijven.

De heer DE HAAS noemt nogmaals het principiële punt dat de raad zelf over de agenda van de raad moet gaan. Men hoorde net dat de voorbereiding van de agendacommissie door de griffie wordt gedaan en dat men dit samen met de ambtelijke organisatie doet. Daarmee is het doel al bereikt, de kennis van het voortraject zal uit de ambtelijke organisatie moeten komen. Zijn fractie ziet geen meerwaarde in een vaste technisch adviseur die standaard deel uitmaakt van de agendacommissie.

Enerzijds is de heer DEN DEKKER van mening dat men alle schijn moet vermijden, anderzijds heeft hij er vertrouwen in dat het onafhankelijk gebeurt. Hij is er nog niet helemaal uit en zou om deze reden graag een schorsing vragen.

Aansluitend schorst de VOORZITTER de vergadering om 21.27 uur, heropent deze om 21.55 uur en geeft het woord aan de heer Den Dekker.

De heer DEN DEKKER verzoekt de voorzitter mevrouw Van Es het woord te laten voeren.

Mevrouw VAN ES: zoals uit de bespreking is gebleken was het belangrijkste punt voor de partijen die het amendement hebben ondertekend dat de ambtelijke adviseur van het college geen onderdeel uitmaakt van de agendacommissie van de raad. Dit punt is blijven staan. Aan het amendement is bij het besluit een punt toegevoegd: *'een ambtenaar kan onder verantwoordelijkheid van de griffier als technisch adviseur worden uitgenodigd bij de agendacommissie.'* Aansluitend dient zij het nieuwe amendement in.

De VOORZITTER constateert dat het vorige amendement vervalt, dat dit amendement voldoende is ondertekend en deel uitmaakt van de beraadslaging. Vervolgens wordt het (aangepaste) amendement in stemming gebracht en unaniem aangenomen.

Zonder verdere beraadslaging wordt unaniem voor het geamendeerde voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

08. Papendrechts Woonplan.

Mevrouw VAN ES complimenteert het college met dit plan en met de (bescheiden) toevoeging van de regionale woningopgave die er vanuit de Drechtsteden ligt (en door de D66-fractie wordt onderschreven). Haar fractie vindt het goed dat wordt ingezet op het bouwen van duurdere woningen, waar meer vraag naar is dan aanbod, hetgeen voorkomt dat mensen met hogere inkomens weggejaagd worden en het bevordert de doorstroming, zodat huizen in het goedkopere segment vrijkomen. Een aantal punten uit de commissiebespreking geven aanleiding om op terug te komen: de opmerking van de wethouder dat de locaties pas vrijkomen als de Vo-scholen nieuwe gebouwen hebben. Hij zegt daarover dat deze mogelijk pas vrijkomen na de periode waarin dit document geldt, na 2030. Zij vraagt wethouder De Ruijter of dit ook met de scholen wordt gecommuniceerd en of zij op een dergelijke termijn zonder nieuwe gebouwen rekenen. Het is voor haar fractie zeer belangrijk dat men als politiek, uitgevoerd door het college, regie voert op het bouwen op schaarse A-locaties: Vondellaan/Veerweg (garage Van Wijngaarden e.o.), Veerweg/BK-weg (politiebureau/brandweerkazerne e.o.), Veerweg/BK-weg (locatie De Lage Waard/Keizerweerd). Haar fractie vindt dat dat er, ook als het nog niet zeker is wanneer bepaalde locaties vrijkomen en als een locatie niet in gemeentelijk bezit is, op deze A-locaties een gemeentelijke visie moet zijn. De bebouwing die op deze locaties komt zal zeker een halve eeuw beeldbepalend zijn langs de hoofdwegen die naar Papendrecht centrum leiden en waar dagelijks duizenden mensen langs komen. De opmerking van de wethouder dat de welstandsnota is verouderd en er niet gewacht wordt op de omgevingsvisie en de welstandscommissie *'met plezier naar andere zaken kijkt dan de precieze woorden uit de kaders'* (die worden vastgesteld door de gemeenteraad) is de aanleiding waarom men hierop ingaat. Men kent deze wethouder als liefhebber van schoonheid en groen aan gebouwen. Hij zei in de commissie m.b.t. de locatie Vondellaan *'het streven is het mooier te maken dan veel gebouwen die tot nu toe zijn gebouwd'*. Dit vraagt dus om een visie waarin staat wat voor type woningen en architectonische kwaliteit, inclusief groen aan gevels, men verwacht op A-locaties en waar men op wil sturen. Daarom steunt haar fractie de moties van het PAB (die nog komen). De gemeente moet de invloed die zij heeft op de bouwlocaties aanwenden, hetgeen niet hetzelfde is dat zij voorschrijven of bepalen. De D66-fractie respecteert particulier bezit en vrijheid van ondernemen door projectontwikkelaars. Haar fractie zal niet vragen om een hele nieuwe welstandsnota (wat eigenlijk wel zou moeten, maar erg veel werk is), maar wel om een visie op bebouwing van de genoemde locaties. Men zegt niets over het type huizen (koop of huur), juist om het college de vrijheid te geven hierop zelf een visie te formuleren. Dit zal als het voorgesteld en vastgesteld wordt aan/door de raad een handvat bieden en het college steunen in het streven naar maximaal toegevoegde waarde aan de omgeving, waar gezien de beeldbepalende locaties alle inwoners van Papendrecht plezier van hebben. Haar fractie heeft hiertoe een motie voorbereid (die door meerdere fracties is ondertekend), waarvan zij het dictum voorleest:

Draagt het college op:

- *een visie te schrijven voor de beeldbepalende (A-)locaties die, eenmaal bebouwd, de komende 50 jaar het aanzicht van Papendrecht in sterke mate zullen bepalen, te weten de locaties: hoek Vondellaan/Veerweg (garage Van Wijngaarden en omgeving), hoek Veerweg/Burgemeester Keizerweg (kwadrant bij politiebureau/brandweerkazerne) en hoek Veerweg/Burgemeester Keizerweg (kwadrant bij de Lage Waard/Keizerweerd);*
- *Deze visie voor het einde van 2019 ter vaststelling aan de raad voor te leggen.*

Aansluitend dient zij de motie in, die voldoende ondertekend is een deel uitmaakt van de beraadslagingen.

De heer HOOGEVEEN complimenteert het college met het Woonplan. De beleidskaders voor dit woonplan zijn de groeiagenda en de regionale woonvisie 2017-2031, uitgangspunt hiervan is het RIGO-

rapport 2017 wat in opdracht van de regio Drechtsteden is uitgevoerd. Hierin staan de prognoses m.b.t. de woningbehoefte voor het Drechtstedengebied en dus ook voor Papendrecht. D.m.v. dit woonplan wordt uitvoering gegeven aan dit beleidsplan, gebaseerd op deze prognoses voor 2030. Dit woonplan geeft invulling aan de autonome groei door het bouwen van ca. 450 woningen en levert ook een bescheiden bijdrage aan de extra groeiopgave, d.m.v. ca. 200 woningen, totaal 650 woningen. Meer kan ook niet, want Papendrecht is vrijwel vol gebouwd. Men wil niet bouwen boven de A15, in parken en wil het resterende groen in wijken zoveel mogelijk behouden. Zijn fractie onderschrijft de geformuleerde uitgangspunten in het woonplan m.b.t. duurzaamheid en het behouden dan wel uitbreiden van de kwaliteit van de leefbaarheid. Wat zijn fractie betreft zijn dit niet alleen uitgangspunten maar ook randvoorwaarden waarbinnen ontwikkeling van woningbouw dient plaats te vinden. Enkele kanttekeningen: het nieuwbouwprogramma voorziet volgens de tabellen dat van de 650 nieuwe woningen ca. 560 boven de € 300.000,- kosten, de helft eengezinswoningen, de helft duurdere koopappartementen. De rest wordt huur, waarvan een belangrijk deel ter vervanging van de te slopen woningen in Kraaihoek. Kortom: het beschikbare totaal van de 650 woningen is al ingevuld. De 560 duurdere koop- en huurwoningen moeten dus de doorstroming van Papendrecht bevorderen en huisvesting bieden aan hoogopgeleiden van buiten Papendrecht. Men vindt doorstroming belangrijk omdat dit kansen biedt aan starters, over het algemeen jongeren. Maar een flink deel van de doorstroming moet volgens het plan komen van ouderen. Daar zit volgens zijn fractie het knelpunt: ouderen kopen geen nieuwe eengezinswoning meer. Ze willen een koop- of huurappartement of samen een woongroep vormen. Het college stelt dat men graag bijzondere woonvormen wil en zich hierdoor wil onderscheiden van andere gemeenten. Maar als men constateert dat de bestemming van de 650 woningen al is ingevuld met duurdere koop- en huurwoningen, kan men de vraag stellen wat de mogelijkheden nog zijn voor deze bijzondere woonvormen, o.a. voor ouderen, zoals het college graag wil. Veel ouderen zullen een duur huur- of koopappartement niet kunnen betalen. Om ervoor te zorgen dat bijzondere woonvormen met name voor ouderen niet tussen wal en schip vallen, dient zijn fractie (mede ingediend door GL, CDA en PvdA) een motie in, die zich richt op huisvesting voor vitale ouderen die geen duur appartement kunnen betalen en samen een woongroep willen vormen. In het woonplan wordt gesteld dat ouderen kiezen voor een andere woning, wat doorstroming in zijn geheel bevordert en dit gestimuleerd moet worden. Het college geeft echter nog geen concrete invulling hoe dit moet, deze motie doet dit wel. Elders in het land nemen vitale ouderen het initiatief tot woonvormen die worden gesubsidieerd door de overheid. Een voorbeeld hiervan is Knarrenhof in Zwolle. Om iets dergelijks ook in Papendrecht te onderzoeken en eventueel te realiseren dient men motie 1 in. De tweede motie richt zich op de doelgroep ca. 75+ ouderen. Volgens het sociaal cultureel planbureau bestaat er een aantal knelpunten voor deze groep, zoals het complexe zorgstelsel en het zorgaanbod. Het betreft een groep ouderen die eigenlijk niet meer zelfstandig thuis kan wonen, maar nog te fit is voor opname in een verpleegtehuis. Aannemelijk is dat in Papendrecht ook een dergelijke groep bestaat (in zijn eigen omgeving kent hij een tweetal voorbeelden). De PAB-fractie wil graag dat de zorg- en woonbehoefte van deze groep in kaart wordt gebracht en dat, indien noodzakelijk, hier in het woonplan rekening mee wordt gehouden en wordt vertaald in de prestatieafspraken met Woonkracht10 en de combiraad. Aansluitend dient hij de motie in (die mede wordt ingediend door GL, CDA en PvdA). Tenslotte hoopt men dat de nieuwbouw van de Vo-scholen grond oplevert, maar stelt tenminste de voorwaarde dat deze niet meer grond opeist. Men staat in principe positief t.o.v. het woonplan, maar vraagt meer aandacht en ruimte voor bijzondere woonvormen, vooral voor ouderen en verwacht dat het aantal woningen zoals genoemd in het woonplan niet in beton is gegoten.

Aansluitend leest hij het dictum van motie 1: *wooninitiatief vitale ouderen* voor.

Roept het college op:

- *Op korte termijn te inventariseren of deze overheidsregeling van toepassing is op een mogelijk Papendrechts project.*

- *Op korte termijn te inventariseren of vitale ouderen in Papendrecht belangstelling hebben voor een dergelijke woonvorm.*
- *Dit inclusief voorlichting over een dergelijke woonvorm en de subsidiemogelijkheden*
- *Bij een positieve uitkomst, in overleg met de betrokkenen, hiervoor grond ter beschikking te stellen.*
- *De raad uiterlijk het eerste kwartaal 2020 over de voortgang en uitkomsten te informeren.*

Motie 2: onderzoek behoefte bijzondere woonvormen 75+ ouderen.

Verzoekt het college om:

- *Onderzoek te doen naar de omvang van de groep 75+ ouderen, rekening houdend met demografische ontwikkelingen. En tevens te onderzoeken wat noodzakelijk is voor een goede kwaliteit zorg thuis, waarbij alle facetten van zorg thuis worden meegenomen, zoals bijvoorbeeld woonzorgcombinaties, woningaanpassingen, wijkvoorzieningen en zorg en begeleiding thuis.*
- *Hierover aan de raad te rapporteren uiterlijk 1^e kwartaal 2020.*
- *Op basis van de uitkomsten het woonplan hierop eventueel aan te passen en in overleg te treden met zorg- en huisvestingspartners.*

De VOORZITTER merkt op dat beide moties voldoende zijn ondertekend en deel uitmaken van de beraadslagingen.

De heer GRIMMIUS merkt op dat in het woonplan snel en terecht de link wordt gelegd met de groeiagenda. Echter heeft men als zelfstandige gemeente in eerste instantie een opgave richting de inwoners. Pas op de tweede plaats heeft men dit richting toekomstige inwoners. Het plan beslaat een termijn van een periode van 10 jaar. Men zou dus verwachten dat er geanticipeerd wordt op de nabije te verwachten toekomstige ontwikkelingen. Niets is minder waar, men gaat nadrukkelijk uit van het hier en nu. Zoals de portefeuillehouder zei in de commissie op 26 juni jl.: *'wij hebben gekeken naar locaties die nu vrij zijn'*. Anticiperen op bijvoorbeeld huisvesting Vo-scholen is dus niet meegenomen, terwijl men hier dit jaar nog een voorstel voor mag verwachten. Hoewel de daadwerkelijke uitvoering hiervan waarschijnlijk nog wel even op zich zal laten wachten. Regeren is echter vooruitzien en alleen acteren op de huidige situatie lijkt hem niet handig. Actief meegaan op bijzondere woonwensen wordt wel aangehaald, maar wordt verder niet meegenomen. Tiny houses zijn bijvoorbeeld al een keer aan de orde geweest, een enthousiaste inspreker heeft een verhaal gehouden, waarover het een en ander uitgezocht zou worden. Hem is bekend dat inmiddels gesprekken hebben plaatsgevonden en dat er zeker een mogelijkheid bestaat tot subsidie. Hij vraagt wat de stand van zaken is en waarom dit niet is meegenomen in dit plan. Ditzelfde geldt voor de bijzonder woonvormen, die wel worden aangehaald maar ook niet verder worden ingevuld. De moties van het PAB worden daarom door zijn fractie omarmd en mede ingediend. Tijdens de behandeling in de commissie werden treffende opmerkingen gemaakt over het feit dat niet alle groepen worden bediend. Het vanuit de groeiagenda voorrang geven aan woningen in het segment van € 300.000,- en hoger ontslaat de gemeente er niet van ook naar de andere doelgroepen te blijven kijken en daar invulling aan te geven. Het simpel wegzetten als *bouwen in het hogere segment geeft ruimte voor starters* dekt dan ook niet de lading. Het PAB heeft treffend opgemerkt dat de instroom van buiten Papendrecht buiten beschouwing is gelaten. Dat bevordert de instroom binnen de eigen gemeente mogelijk niet of onvoldoende. Dat er rekening wordt gehouden met duurzaamheid en de energietransitie is evident. Dus als men bouwt, bouwt men met behoud van groen, klimaatneutraal en duurzaam. Zijn fractie heeft het vertrouwen dat dit uitgevoerd zal worden, hoewel het niet als sluitpost mag worden aangemerkt. Het bouwen van woningen in het segment van € 300.000,- en hoger lijkt nu misschien wel aantrekkelijk, maar dat is naar de norm van nu en misschien ook wel wenselijk, maar wat als de ontwikkeling van de economie stabiliseert/stagneert, creëert men dan geen vacuüm? Ook dat is visie, er komt een moment waarop de economie zal stabiliseren of stagneren.

Daarop anticiperen was een optie geweest. Tenslotte vraagt hij wat er precies wordt bedoeld met 20% planuitval: 93 woningen die mogelijk niet gerealiseerd gaan worden.

De heer KOSTEN is blij dat de lokale paragraaf van de regionale woonvisie ingevuld wordt en dat Papendrecht haar verantwoordelijkheid oppakt. De (on)mogelijkheden en wensen wat men wel en niet wil zijn goed aangegeven. Enerzijds zorgt men voor voldoende aanvulling voor de eigen aanwas, anderzijds draagt men regionaal bij. Dat laatste zou echter nog wel wat kunnen knellen: hoe werkt het principe van meervoudig lokaal in de praktijk? Hij is benieuwd en vindt het spannend om te zien wat de regio gaat doen wanneer Papendrecht in hun visie niet voldoet aan de vraag die er ligt. Inzake de motie onderzoek behoefte bijzondere woonvormen 75+ ouderen vraagt hij zich af wat het betekent om rekening te houden met demografische ontwikkelingen.

De heer DE HAAS dankt voor het aansluiten bij de woonvisie, waarmee men een deel van de verantwoordelijkheid oppakt. Ook is men blij met de plannen voor het segment waar behoefte aan is, waarbij rekening gehouden moet worden met hoe de behoefte in 2030 zal zijn. Er wordt in het plan ook een opsomming gegeven waar woningen ontwikkeld kunnen worden. Zijn fractie ziet echter niet welk beeld en welke visie de gemeente daarbij heeft en wat men bijvoorbeeld met de vrijkomende A-locaties wil doen. Hij ziet hier kansen voor groei en identiteit en nodigt het college uit met de ingediende motie gebruik te maken van deze kansen. In het coalitieakkoord wordt ook gesproken over de ontwikkeling van de Vrieseopolder, die niet van de grond komt. Verder wordt er ook gesproken over recreatie, hetgeen kansen biedt ten Zuiden van de A15. Men hoopt dat het college niet afwacht tot het moment aanbreekt dat Papendrecht aangewezen wordt om VINEX-locaties neer te leggen, in plaats van zelf te bepalen wat daar ontwikkeld wordt.

De heer VAN DEN DOOL dankt het college voor deze nota en de goede analyse van de woningmarkt. In de commissie is uitgebreid gesproken over de zorg inzake de bereikbaarheid van woningen in de gemeente voor enkele specifieke doelgroepen. De bevolking neemt in de komende 10 jaar af en het aantal huishoudens neemt toe. Er komen meer een- en tweepersoonshuishoudens bij. De nieuwbouw moet gezien worden als een kans om te verduurzamen en te vergroenen. Dit is volgens zijn fractie niet vrijblijvend, maar onderdeel van de plannen. In de nota wordt aangegeven dat op korte termijn 275 woningen gepland zijn en op de langere termijn 375. De behoefte is 460 woningen, waarbij men 260 woningen overhoudt als bijdrage aan de regionale groeiambitie. Daarmee lijkt deze ambitie niet echt dichterbij te komen. Men tekent direct aan dat het niet wenselijk is in parken, aan de andere kant van de A15 of in groen te bouwen. Men ziet een trend voor meer woningen voor 1 of 2 personen, waarbij vaak nieuwe woonconcepten worden gerealiseerd, waar verschillende doelgroepen een plek vinden. De moties over de woonconcepten voor ouderen verwijzen hiernaar en zijn fractie maakt graag gebruik van mogelijkheden die de rijksoverheid lijkt te bieden. Men vraagt zich af of deze nieuwe woonconcepten van gezond stedelijk wonen kunnen helpen niet alleen om de kwaliteit te verhogen, maar ook om bij te dragen aan de regionale groeiambitie. Is er eigenlijk nog ruimte? Als men goed geteld heeft staat Papendrecht op de 12^e plaats van meest dicht bevolkte gemeenten in Nederland en is het daarmee aantoonbaar en begrijpelijk dat men niet heel veel aan de regionale groeiambitie voor meer woningen kan bijdragen. Er is terecht gewezen op de schaarse A-locaties, ze zijn schaars en belangrijk, maar zijn fractie vraagt de wethouder of een visie ook mogelijkheden kan blokkeren en of de kaders echt zo slecht zijn dat hier geen goede werking vanuit zou gaan bij de ontwikkeling daarvan. Aan de indieners van de motie vraagt hij waarom er zoveel aandacht is voor de rechten en vrijheden van de ontwikkelaars.

Beantwoording door het college

Wethouder JANSSEN merkt op dat de woningbouwplanning uit 2 delen bestaat: een korte termijnplanning met concrete plannen voor de komende 3-4 jaar, waar al overeenkomsten met

projectontwikkelaars aan ten grondslag liggen en lange termijnplannen, die meer bestaan uit studielocaties waar woningbouw plaats zou kunnen vinden. Ter geruststelling geeft hij aan dat in geen enkel geval in het huidige groen gebouwd zal worden. Er is eerder sprake van herstructurering of transitielocaties. In de korte termijn ziet men dat er wat minder oog is (buiten wat Woonkracht10 in de omvorming van de eigen voorraad laat zien) voor bijzondere woonvormen voor bijvoorbeeld ouderen. In de wat lange termijnplanning (3-4 jaar na nu) is hier, omdat hier nog geen projectplannen voor zijn gemaakt, wel een mogelijkheid toe (ook voor de tiny houses). Eerder heeft de wethouder in de commissie toegezegd de raad ieder jaar te informeren over de voortgang van de woningbouwplannen (ook de lange termijn). Hierbij gaat het ook om aantallen gerealiseerde woningen.

M.b.t. de locatie voor de Vo-scholen merkt hij op dat deze **wel/niet** is meegenomen omdat nog niet bekend is wat de omvang van de opgave gaat zijn en men daarom de huidige locatie bekijkt, waar men mogelijk 100 woningen zou kunnen realiseren. Tegelijkertijd kan men er niet zeker van zijn dat deze 100 woningen op een andere plek gebouwd gaan worden. Men heeft daarom gedacht dit nog niet mee te nemen, dit zit in de lange termijnplanning. Als het al zo is dat de visie rondom de A-locaties omarmd gaat worden en men een beeld heeft hoe men hiermee om moet gaan omdat dit beeldbepalend is, is men hier in de korte termijn al bezig (Van Wijngaarden locatie). **Hier is al een projectontwikkelaar bezig, maar dit wil niet zeggen dat dit al in planvorming klaarligt. De vraag is wanneer men een visie maakt die voor 2019 wordt opgeleverd, of deze locatie dan net iets sneller gereedkomt (ook in de planvorming), zodat deze daar net buiten zou moeten vallen. Tegelijkertijd geeft hij aan en dit heeft hij bedoeld met de opmerking in de commissie: welstandsnormen of niet, duurzaamheid, groen en heel veel andere elementen zijn bepalend. Onlangs heeft hij gezegd dat hij bijna liever 10 architecten zou uitnodigen om voor hem te bedenken hoe op een bepaalde locatie ontwikkeld gaat worden. Dan krijgt hij in ieder geval meer en leukere impulsen dan wanneer hij dit aan de voorkant zelf zou bedenken. Dit is ook een manier van kijken naar andere locaties.** Omdat de Van Wijngaarden-locatie wordt genoemd in de motie vindt hij het moeilijk hier vol achter te staan. Voor de lange termijn is hier zeker een mogelijkheid. M.b.t. de planuitval merkt hij op dat dit een manier van rekenen is: als men nog geen concrete plannen heeft wordt er op de voorraad plannen altijd rekening mee gehouden dat bepaalde plannen wellicht niet tot realisatie komen. De standaard uitval waarmee wordt gerekend is 20%. Inzake het meervoudig lokaal geeft de wethouder aan dit ook spannend te vinden, men heeft zich gecommitteerd om zoveel mogelijk bij te dragen aan de groeiagenda. Dit is het bod dat men heeft voorliggen: ± 100 van de Vo-scholen op langere termijn. Als de andere plannen er liggen gaat men kijken of men in totaal kan voldoen aan hetgeen regionaal wordt gedacht. (Als dit niet het geval is komt dit waarschijnlijk ook weer bij de raad terug).

Is er voldoende ruimte? Inbreiden, de hoogte in kan men al gauw, maar het moet ook passend zijn bij Papendrecht, het wordt lastig om dit overal te doen. De motie roept op om vooral op de beeldbepalende locaties goed te kijken naar hoe en wat. Dit hoeft niet allemaal in de lucht, maar het is soms wel fijn wat meer massa te kunnen maken. Dat geldt ook voor de Van Wijngaarden-locatie. Inzake de vraag of de visie een plan zou kunnen blokkeren weet hij dat er praktisch wordt gekeken naar de woningmarkt. **Op het moment dat een locatie vrijkomt en men hier niet alleen zelf een bepaalde visie bij heeft 'laten we even wachten, misschien moeten we iets met de Vo-scholen', is dat een visie.** Het is in ieder geval iets waarbij enige voorzichtigheid geboden is. Wat er op verschillende locaties gebouwd moet en kan worden, daar is iedereen bij. Tegelijkertijd snapt hij de wens hier meer sturing op te geven dan de (misschien wat onvolledige) kaders uit het verleden. Hij vindt het wel heel spannend en zou in die zin deze visie wel willen maken. **Op de vraag of men een plan zou kunnen blokkeren moet men oppassen dat er...** Op dit moment wordt er vrij praktisch geopereerd vanuit Woonkracht10, bijna met dagkoersen. Men kan nu niet bepalen hoe de wereld er over 5-10 jaar uitziet. Daarom heeft men dit plan gemaakt en heeft men het minder een visie laten zijn. Men heeft de regionale woonvisie omarmd en de cijfers die daarin aan de basis liggen zijn de basis geweest van de concrete plannen en de concrete manier van denken over bouwen/woningvoorraad in Papendrecht. Als men de visie te sterk zou doordenken kan dit altijd

belemmerend zijn. Als alles groen moet kan het nooit paars worden. Een visie over beeldbepalende panden vindt hij wel erg interessant, men zet iets neer voor 30-40 jaar, misschien wel voor 100 jaar. De in- en uitstroom buiten Papendrecht is lastig om mee te rekenen, men bouwt voor een hoger segment en hoopt op doorstroming. Wie komt er dan precies in die ene woning te wonen? Hij kent een aantal mensen uit Capelle die in het Land van Matena gaan wonen, maar die daarvoor in Papendrecht woonden. Ook weet hij dat er een aantal mensen uit Papendrecht gaan wonen, die een woning achterlaten in het middensegment, die binnenkort worden betrokken door mensen die uit de sociale woningbouw uit Papendrecht komen. In die zin ziet hij de doorstroming gebeuren, er is echter geen garantie. Het is een vrije markt, datzelfde geldt voor de sociale woningmarkt, het kan zijn dat mensen uit Zwijndrecht hier komen wonen en dat Papendrechters naar Dordrecht gaan.

Goed beschouwd vindt de wethouder de motie *wooninitiatief vitale ouderen* een invulling van het in het woonplan genoemde onderzoek hoe ouderen over te halen zijn de volgende stap in hun wooncarrière te zetten. Vooropgesteld staat dat het college altijd open staat voor initiatieven uit de samenleving. De overheidsregeling waar de motie op wijst gaat uit van initiatieven van vitale ouderen die zichzelf verenigen rondom een te realiseren plan. De gemeente kan hier zeker bij faciliteren door voorlichting te geven over de regeling die er in 2021 aan zit te komen en door de mogelijke Papendrechtse projecten daarbij te inventariseren en afhankelijk van de mogelijkheden daarvoor fysiek ruimte ter beschikking te stellen. In die zin is het heel praktisch en uitvoerbaar. Hij vindt de motie sympathiek en als deze door de raad wordt aangenomen zal dit door het college worden geïnterpreteerd als een steun in de rug en als prioritering van dit onderdeel bij de verdere uitwerking van het woonplan.

Ingaand op de overweging van de motie *onderzoek behoefte bijzondere woonvormen 75+ ouderen* merkt de wethouder op dat in het voorliggende woonplan wel degelijk oog is voor bijzondere woongroepen en woonvormen. Alleen de aanvliegroute is anders, niet eerst onderzoek doen en vervolgens pas maatregelen nemen, maar gewoon doen is en blijft het devies. Dit praktisch, nuchter en samen met alle betrokken partijen in steeds verdere mate weten te vinden. Woonkracht10 zal bijvoorbeeld de komende jaren € 15.000.000,- investeren om 1.000 woningen in hun voorraad (en een deel daarvan in Papendrecht) zorgbestendig te maken voor 75-plussers. Hier gaat het in de motie om: meer faciliteren om mensen langer thuis te kunnen laten wonen met de zorg die ze daar nodig hebben, inclusief domotica en alle zaken die daarbij horen. Ook wil men in de komende jaren 6 tot 10 woonvormen realiseren voor ouderen die meer zorg nodig hebben. Hierbij wordt ook gekeken naar wooncombinaties met andere doelgroepen. Woonkracht10 doet dit liever op basis van de in de praktijk gesignaleerde behoefte (bijna op jaarbasis) en de trends die men nu al ziet en minder n.a.v. heel nauwkeurig uit te voeren onderzoeken. In die zin voldoet men daarmee deels aan de derde bullit van het verzoek aan het college. Men is reeds samen met projectontwikkelaars, etc. bezig deze initiatieven te realiseren. Op het moment dat Woonkracht10 voelt dat er versnelling nodig is, zal men dit ook doen en worden de 1.000 woningen er misschien wel 1.500. De wethouder heeft van Woonkracht10 begrepen dat de zorgbehoefte wel eens wordt overdreven. Zo gaf men 5 jaar geleden aan dat er zorgwoningen gebouwd moesten worden, terwijl er nu in woningen die voor ouderen bedoeld waren jonge stellen wonen. Woonkracht10 zegt wanneer men het aan de zorgwethouders overlaat, er misschien wel voor 2 of 300 miljoen van de 600 miljoen die de komende 10 jaar geïnvesteerd gaat worden gebouwd wordt aan woonzorgwoningen en er waarschijnlijk 10 x zoveel gebouwd wordt als waar behoefte aan is. Het is voor de wethouder lastig te bepalen waar precies behoefte aan is. In de raadscommissie heeft hij reeds gesproken over de centrale inbox, iets in de Drechtsteden waar belangengroeperingen, zorgpartijen, woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars bij elkaar komen om daadwerkelijke behoeftes te vertalen naar te realiseren concepten. Hier is meer dan een mooie start gemaakt. De gemeente Papendrecht zal de ontwikkeling van dergelijke woonzorgconcepten waar mogelijk altijd ondersteunen, door locaties ter beschikking te stellen. De wethouder heeft er geen enkele moeite mee de raad hiervan jaarlijks op de hoogte te houden, maar richt zich liever op het praktisch realiseren van de woonzorgconcepten, i.p.v. de behoefte apart te

onderzoeken. Dit is niet alleen een complex en tijdrovend onderzoek en vaak achterhaald als het onderzoek klaar is en daarom zal het college deze motie zal ontraden. Uiteraard is het aan de raad zelf hierover te beslissen en als de motie wordt aangenomen geeft hij in overweging dat er in 2019 geen budgettaire ruimte is voor een dergelijk onderzoek en raadt hij aan dit onderzoek pas in het tweede kwartaal van 2020 te laten starten.

Wethouder DE RUIJTER geeft aan dat er niet pas in 2030 iets voor de Vo-scholen zal worden gedaan. De komende periode gebruikt men voor (ver)nieuwbouw van de scholen. In 2030 staat er in zijn optiek al een nieuwe of vernieuwde school. De ambitie van het college is dit sneller te realiseren dan 2030, hetgeen maandelijks uitgebreid met de scholen wordt besproken.

Tweede termijn van de raad

In antwoord op de vraag waarom er 'zoveel' aandacht wordt gegeven aan de vrijheid voor projectontwikkelaars geeft mevrouw VAN ES aan dat men dit heeft gedaan om aan het college aan te geven dat men erkent dat de gemeente niet dwingend kan voorschrijven als grond niet in eigen bezit is. Men begrijpt dat de gemeente geen huizen bouwt en dat het ook van ontwikkelaars moet komen. Men wil een visie, maar snapt dat dit in gespreksvorm zijn beslag moet krijgen. M.b.t. de motie 75+ vraagt zij of men zich hier vooral richt op koopwoningen of alleen op sociale huurwoningen. Zij wijst erop dat wanneer er over ouderen (die zorg nodig hebben) gesproken wordt, vaak van de veronderstelling wordt uitgegaan dat dit mensen zijn met weinig geld. Ouderen zijn juist de rijkste groep in de samenleving, dit is deels logisch omdat ze vaak afbetaalde huizen hebben. Ook appartementen in het hogere segment zijn voor ouderen vaak aantrekkelijk. Als zij verhuizen laten zij vaak een woning achter die voor anderen aantrekkelijk is. Haar fractie is blij dat de wethouder positief reageert op de vraag om een visie. Het gaat niet om een uitgebreid plan en wellicht ook niet eens om iets wat nieuw is voor het college. Zij hoort van de portefeuillehouder dat men hier al mee werkt en dat men reeds een kijk heeft op wat men zou willen op locaties die bebouwd gaan worden, of waar ontwikkelaars belangstelling voor hebben. Haar punt is dat de raad de kaders bepaalt, dat er een oude welstandsnota (uit 2012) is, dat de inzichten sinds die tijd veranderd zijn en dat er schaarse bouwlocaties zijn. Het zou daarom fijn zijn dat de visie waarmee het college waarschijnlijk al werkt op papier komt te staan, zodat de raad deze kan vaststellen en dit een gedragen kijk is op hoe om te gaan met de schaarse A-locaties, zodat het college daarmee de gesprekken in kan gaan. Tenslotte benadrukt zij wel dat een visie nooit plannen kan/mag blokkeren en dat men daar goed gemotiveerd vanaf kan wijken.

Inzake de gestelde vraag geeft de heer HOOGEVEEN aan dat het gaat over de demografische ontwikkeling van de groep 75+ en 85+ en dat dit niet is bedoeld in relatie tot jongeren. Verder gaat het hier niet alleen om een groep ouderen die in huurwoningen wonen, maar ook om ouderen die een eigen koopwoning/appartement bezitten. In dat kader gelooft hij wel dat Woonkracht10 initiatieven neemt om hun woningen aan te passen voor ouderen. Dit heeft echter geen effect op ouderen die een koopwoning bezitten. Het rapport van het sociaal en cultureel planbureau geeft aan dat 75+'ers langer zelfstandig blijven wonen en te maken krijgen met steeds complexere problemen. Hiermee zal de vraag naar zorg en ondersteuning en geschikte vormen van ouderenhuisvesting stijgen en ook de urgentie om een oplossing te vinden voor de knelpunten in de zorg voor zelfstandig wonende ouderen zal toenemen. Men kan hier niet te lang mee wachten. Zijn fractie is het niet eens met de opmerking van de wethouder/Woonkracht10 dat de behoefte overdreven wordt en vraagt zich af hoe Woonkracht10 deze behoefte inventariseert. Hij vindt het goed te horen dat wethouder motie 1 ondersteunt en dit als ondersteuning ziet. De opmerking van de wethouder dat het een plan is en geen visie sterkt de heer HOOGEVEEN in de constatering dat de aantallen woningen die in het woonplan staan (560 woningen die meer dan € 300.000,- gaan kosten) reëel is en wellicht in beton gegoten is en dit minder ruimte biedt voor de speciale

woonvormen, waarvan hij ook andere fracties hoort zeggen dat ook zij deze belangrijk vinden. Hij hoort graag van de wethouder of dit inderdaad in beton gegoten is (het is tenslotte een plan) en hoe zich dit verhoudt tot de bijzondere woonvormen. Hij hoort dat de wethouder motie 2 ondersteunt, maar wel aangaf dat er nog geen geld voor het onderzoek is. Zijn fractie vindt het wel belangrijk dat dit onderzoek gedaan wordt en vindt het wel acceptabel dit in 2020 te doen en hier bij de begroting een debat over te voeren. Hij vraagt de wethouder tenslotte wat er gebeurt wanneer men bij het regionaal optellen van de bijdrage aan de 15.000 woningen niet aan het gewenste aantal komt. Wordt men dan gedwongen toch bv. boven de A15 te bouwen?

De heer GRIMMIUS is in verwarring over de korte en lange termijnplanning. Het lijkt erop dat de korte termijnplanning een plan is en de rest visie (omdat men dit nog niet weet). Als dit zo benaderd wordt blijft hij bij zijn opmerking dat zaken als tiny houses en bijzondere woonvormen meer aanwezig hadden mogen zijn. Men wil daar wat mee, weet nog niet precies wat, maar komt daar in de langere termijnplanning op terug en is vast op zoek naar locaties. Maar zo staat het er niet, het wordt eigenlijk in een zinsnede andersom geformuleerd door te zeggen dat men rekening moet houden met de Vocholen, hetgeen ten kosten zou kunnen gaan van woningbouw. Men kan het ook omdraaien: eventueel (ver)nieuwbouw van de scholen zou ook ruimte kunnen bieden voor woningbouw.

De heer KOSTEN constateert dat men een bod doet m.b.t. de regionale visie en dat men in zekere zin een betrekkelijk woonplan heeft. Hoe dit uitpakt weet niemand, 2030 is een mooie horizon, maar men moet het maar afwachten. De motie visie op bebouwing schaarse A-locatie spreekt hem aan. Wel vindt hij het lastig dat er concrete plannen zijn m.b.t. garage Van Wijngaarden en vraagt zich af wat dit betekent. Inzake de motie onderzoek behoefte bijzonder woonvormen 75+ ouderen heeft hij van de portefeuillehouder gehoord dat deze motie wellicht overbodig is en pleit hij er voor meer integraal te kijken. Hij vraagt wat er reeds gebeurt m.b.t. faciliteren van woonondersteuning van 75+ers. Motie 3: wooninitiatief vitale ouderen vindt hij zeer sympathiek en zal hij steunen.

De heer DE HAAS is blij dat de portefeuillehouder enthousiast wordt van de 1^e motie om een visie te maken. Verder hoort hij hem zeggen dat de demografische ontwikkelingen dagkoersen zijn, daar gelooft hij zelf ook wel in, dat het een lopend proces is waar een....

De heer KOSTEN merkt per interruptie op dat demografische ontwikkelingen geen dagkoersen zijn, dat zou het zeer boeiend maken en onmogelijk om te besturen.

De heer DE HAAS hoopt dat de heer Kosten zijn flauwe beeldspraak kan vergeven, maar het verandert in ieder geval en daar moet men op in blijven springen. Zo te horen gaat Woonkracht10 daarop in, hij hoort dat daar ook twijfel over bestaat en hoort daar graag duidelijkheid. Als het zo is dat Woonkracht10 daar goed beeld op houdt is deze motie overbodig.

De heer HOOGEVEEN gelooft, per interruptie, best dat men dit voor het eigen huurdersbestand in beeld heeft. Hij vraagt zich af hoe dit zit met niet huurders. Hoe komt bv. een oudere dementerende dame die een koopflat heeft bij Woonkracht10 in beeld? Daar gaat deze motie over, om dit soort gevallen in beeld te krijgen en daar een oplossing voor te bieden.

De heer DE HAAS dankt voor de toevoeging en is overgehaald. Het lijkt hem makkelijk deze motie uit te voeren als er al heel veel rekening mee gehouden wordt. M.b.t. de derde motie is zijn fractie terughoudend over het punt bij positieve uitkomst gelijk grond ter beschikking te stellen. Hierover wenst men zich nog te beraden, de rest van de motie steunt men.

De heer VAN DEN DOOL refereert aan het bod van 200 woningen waarover de wethouder sprak en hun constatering dat Papendrecht op de 12^e plaats van de meest dichtbevolkte gemeenten van Nederland staat. Dit bod biedt niet veel ruimte en men betwijfelt of dit nog heel veel meer zou kunnen zijn. Ook zijn fractie vraagt de wethouder om meer duidelijkheid over het karakter van het woonplan. Men ziet dit als

een algemeen beleidskader dat gevolgd wordt door projecten, waarbij men kan kijken hoe het past en hoe men daar mee verder kan gaan. Daar zouden aspecten als tiny houses in naar voor kunnen komen, dit vindt zijn fractie ook een goed initiatief. Tegelijkertijd weet men ook dat er projecten zijn waarbij de tiny houses volledig door verslaafden bewoond gaan worden en is het wel de vraag of men dat wil en of dat dan wel kan op deze plek.

M.b.t. de moties is het zijn fractie niet helemaal helder hoe het college denkt over de motie bebouwing schaarse A-locaties. Hij heeft reeds eerder gevraagd of deze visie gaat helpen om beeldbepalende locaties mooier en beter te krijgen. Hij heeft de wethouder horen zeggen dat hij enerzijds liever het mooiste kiest wat 10 architecten te bieden hebben en dat hij niet zoveel aan een visie heeft. Anderzijds hoort hij dat een visie kan helpen omdat men misschien niet zulke goede kaders heeft.

Mevrouw VAN ES merkt per interruptie op dat, los van het feit of het college er veel aan zou hebben, de gemeenteraad over de kaders gaat en het daarom (i.v.m. de oude welstandsnota) goed zou zijn dat men over de A-locaties een visie op papier heeft.

De heer VAN DEN DOOL antwoordt dat zijn vraag niet zo bedoeld was, de vraag was of dit ons gaat helpen: krijgt men inderdaad een betere ruimtelijke kwaliteit als men hier vooraf visies over maakt, of zou een ander proces en meer vrijheid juist een hogere kwaliteit op kunnen leveren?

Zijn fractie is blij dat de motie wooninitiatief vitale ouderen ondersteund wordt. M.b.t. de motie onderzoek behoefte bijzondere woonvormen wenst hij nogmaals op te merken dat het belangrijk is dat er oog is voor de positie van deze juist vaak wat kwetsbare groep 75+'ers, die best mogelijkheden heeft woningen te betalen. Dan nog kunnen zij in situaties geraken waar extra zorg heel belangrijk is.

Mevrouw VAN ES wenst per interruptie de principiële opmerking te maken dat ouderen niet per definitie kwetsbaar zijn. Ouderen zijn tot op zeer hoge leeftijd zelfstandig en niet altijd lichamelijk nog tiptop in orde, maar dit betekent niet dat ze daarmee kwetsbaar geworden zijn.

De heer VAN DEN DOOL is het hier helemaal mee eens, daarom staat ook in de motie dat de groep ouderen vanaf ca. 75 jaar heel divers is. Zowel gezond als hulpbehoevend komt beiden voor. De wethouder geeft in zijn beantwoording al een aantal onderdelen aan: door in de eventuele rapportage plannen en initiatieven van Woonkracht10 daarbij te noemen. Hierbij wenst hij op te merken dat Woonkracht10 sociaal maatschappelijk kapitaal beheert, dit is geen kapitaal dat zij zelf door winst hebben verkregen. De prestatieafspraken die de woningcorporatie met de gemeente maakt legitimeren uiteindelijk de inzet van dat kapitaal, daarom vindt zijn fractie het belangrijk op dit punt deze extra onderzoeksinspanning te doen en te weten of dat gaat helpen, juist omdat de zorg voor ouderen op andere plekken (bejaardenhuizen, verzorgingstehuizen) zo enorm veranderd is.

Het college in tweede termijn

Wethouder JANSSEN is positief over de visie, maar dan meer om nogmaals te kijken naar hoe men op dit moment al bezig is om te kijken hoe men met A-locaties (en alle bouwlocaties) moet omgaan.

Mevrouw VAN ES zou per interruptie de A-locaties graag apart genoemd hebben, als zijnde specifieke andere eisen. Verder wijst zij naar het aandeel dat men in de Noordoever oever heeft en het bod dat men aan de regio moet doen en stelt zij voor dit deels als bod mee te nemen (als daar ooit nog gebouwd wordt).

Wethouder JANSSEN antwoordt dat ROM-D net is afgerond en men dit daarbij dus niet kan optellen. Hij begrijpt de opmerking van de heer Hoogeveen inzake Woonkracht10, maar hij is ervan overtuigd dat zij de behoefte niet overdrijven. In de stakeholders bijeenkomst werd duidelijk dat als men mensen uit de zorg loslaat, de sky the limit lijkt. Het is overigens niet zo dat Woonkracht10 alleen bouwt voor mensen die op dit moment alleen huren. Heel veel mensen met koopwoningen verkopen deze op latere leeftijd om te gaan huren.

De heer VAN DEN DOOL merkt per interruptie op dat de diverse opmerkingen over Woonkracht10 (dat ze wel of niet overdrijven) pleiten voor het doen van een eigen onderzoek.

Wethouder JANSSEN geeft nogmaals aan dat het op dit moment lastig is een dergelijk groot en omvangrijk onderzoek te doen. De heer Hoogeveen heeft echter gezegd dat zijn voorstel om dit onderzoek pas in 2020 te houden misschien meegenomen kon worden.

De heer GRIMMIUS merkt per interruptie op dat hij dit per uitstek een onderwerp vindt voor op de beeldvormende agenda, met als één van de acterende partners Woonkracht10. Dan kan men hierover spreken en hoeft men dit welles nietes spelletje niet meer te spelen.

De heer HOOGEVEEN merkt op dat het PAB de motie niet alleen heeft ingediend en dus ook niet alleen kan beslissen over de termijn van het onderzoek en verzoekt een korte schorsing om hierover te overleggen. (De VOORZITTER geeft aan dat de schorsing na de beantwoording van de wethouder zal plaatsvinden.)

Wethouder JANSSEN merkt op dat de centrale inbox beeldvormend een eyeopener zou zijn voor raadsleden. Ook de zorgaanbieders zitten met hun zorg- en woningvraag in de centrale inbox (die al bijna 2 jaar loopt). Hier komen woonzorgbouwprojecten uit die niet alleen vanuit Woonkracht10, maar ook vanuit de gemeente en de zorgaanbieders ondersteund zijn. Dit sluit niet uit om de eigen Papendrechtse situatie te onderzoeken. Wel geeft hij aan dat het daarom wel een heel uitgebreid en secuur proces is om dit in kaart te brengen. De vraag is wat het toevoegt aan de praktische manier waarop o.a.

Woonkracht10, maar ook de zorgaanbieders en projectontwikkelaars en de gemeente die hierbij betrokken zijn, dit aanpakken. Als het toch gedaan moet worden, moet het een gedegen onderzoek zijn. Hij ontraadt deze motie nog steeds, maar als de raad de opdracht geeft zal hij deze moeten uitvoeren. De heer HOOGEVEEN vraagt per interruptie of de wethouder de motie ook ontraadt als men akkoord gaat met een grondig onderzoek in eind 2020.

Wethouder JANSSEN ziet in de praktijk dat zowel zorgaanbieders, Woonkracht10 en de projectontwikkelaars reageren op de praktijk en niet n.a.v. een onderzoek. Hij snapt echter de behoefte nog meer te weten, hetgeen makkelijker zijn in 2020.

M.b.t. het plan geeft hij aan dat het geen visie is, maar een uitwerking van de regionale woonvisie en ook geen visie op beeldkwaliteit. Het is een plan met realistische bouwcapaciteit voor de eerste 3-4 jaar en een plan met studielocaties voor de periode daarna. Dit is ook precies wat er gevraagd wordt in regionale zin. Uiteraard is hij ook benieuwd naar de woonplannen van andere gemeenten om hiervan te kunnen leren. Zijns inziens is het woonplan niet in beton gegoten, maar een levend document dat indien nodig jaarlijks aangepast kan worden.

De heer VAN DEN DOOL luistert, per interruptie, naar de wethouder als hij het zo uitlegt: een plan voor de komende 3-4 jaar en een plan voor de jaren daarna en vervolgens is het prima om op een aantal locaties voor het eind van dit jaar nog veel specifiekere plannen neer te leggen. (Hij verwijst hierbij naar de motie visie op bebouwing A-locaties, inclusief de locatie waar de scholen ook staan). Dit horende begrijpt hij de verhouding tussen het antwoord van de wethouder en de motie niet meer.

Mevrouw VAN ES merkt per interruptie op dat visie en plannen door elkaar wordt gehaald.

Wethouder JANSSEN antwoordt dat de visie waarom gevraagd wordt gaat om de beeldkwaliteit en alle aspecten die hierbij aan de orde zijn. De visie in de regionale woonvisie gaat om de aantallen en kwaliteiten die gebouwd moeten worden, die hier voor de Papendrechtse situatie ingevuld worden. Dit doet men niet door een nieuwe visie te vormen, maar door de aantallen en kwaliteiten die men belangrijk vindt (en in de regionale visie staan) in te koppelen. De vraag om een visie rondom A-locaties vindt hij een terechte vraag en zijns inziens moet men voor het eind van het jaar in staat zijn om te laten zien op welke wijze men dergelijk projecten en studielocaties weegt en aan de raad zal voorstellen hier op een bepaalde manier mee om te gaan. Als de raad hier wat van vindt neemt men dat mee in ditzelfde kader dat vanuit de raad moet komen.

Verder merkt de wethouder op dat zorgbehoeften inderdaad wel dagkoersen lijken, niet de demografische ontwikkeling maar wel de zorgbehoefte. De ene keer lijkt er wat meer en de andere keer wat minder vraag om zorgwoningen. Vandaar zijn voorstel het woonplan ieder jaar te bekijken.

De heer HOOGEVEEN vraagt per interruptie waar de wethouder dit op baseert, het rapport van het sociaal cultureel planbureau geeft hier iets anders over aan. Wethouder JANSSEN heeft de samenvatting van dit rapport gelezen, waarin wordt gezegd dat heel veel niet duidelijk is en nog veel uitgezocht moet worden. Dit betekent dat zij de urgentie en behoefte zien, maar dat dit voor dat moment geldt. 5-6 jaar geleden wilde iedereen appartementen voor ouderen bouwen, maar de behoefte aan dergelijke woningen bleek toch iets minder groot. Om te voorkomen dat het met de zorgbehoefte dezelfde kant op gaat is de centrale inbox bedacht. Daarom is Woonkracht10 bezig meer in te zetten op de bouwen in de praktijk. Ziet men een behoefte gaat men versnellen, ziet men dat de trend afneemt wordt hierop aangepast.

De VOORZITTER schorst aansluitend de vergadering om 23.15 uur, heropent deze om 23.30 uur en geeft het woord aan de heer Hoogeveen.

Na overleg met de indieners van de moties stelt de heer HOOGEVEEN voor om de suggestie van de heer Grimmius, om in het eerste kwartaal van 2020 een beeldvormende bijeenkomst met stakeholders te houden, over te nemen. Op grond van de uitkomsten van deze sessie kan men alsnog beslissen of men de motie *onderzoek behoefte bijzondere woonvormen* alsnog wil indienen. Vooralsnog besluit men deze motie aan te houden.

Mevrouw VAN ES vraagt of het college de inhoud van de motie *visie bebouwing schaarse A-locaties* overneemt, zodat zij deze motie in kunnen trekken.

Wethouder JANSSEN antwoordt dat hij deze toezegging reeds heeft gedaan. **Kijkend naar de A-locaties die al niet in de planvorming zitten, dat wordt lastig.** Tegelijkertijd kan men wel inzicht geven in hoe men met deze huidige locaties (die al in de planvorming zitten) omgaat. Dit is exemplarisch voor de andere locaties.

Aan de hand van dit antwoordt merkt mevrouw VAN ES op dat men de motie *visie bebouwing schaarse A-locaties* intrekt.

Zonder verdere beraadslaging wordt unaniem conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

Aansluitend wordt motie1: *wooninitiatief vitale ouderen* in stemming gebracht, die met 19 stemmen vóór (CDA, PAB, PvdA, GL en D66) en 4 stemmen (VVD en OP) tegen wordt aangenomen.

(Wethouder JANSSEN merkt op dat hij op geen enkele wijze denigrerend heeft willen zijn m.b.t. de wethouders sociaal in de door hem gemaakte opmerking inzake de stakeholdersbijeenkomst. Dit was meer om aan te geven dat Woonkracht10 op zijn manier omgaat met de zorgbehoefte.)

09. Bekrachtiging geheimhouding Raadsinformatiebrief.

Zonder beraadslaging wordt unaniem conform het aangepaste voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

10. Bestemmingsplan 150 kV-ondergronds kabeltracé Dordrecht Merwedehaven – Alblasserdam.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt unaniem voor het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

11. Zienswijze Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid ontwerpbegroting 2020.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt unaniem conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

12. Jaarstukken 2018 en ontwerpbegroting 2020 Veiligheidsregio.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt unaniem conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

13. 4^e Wijziging Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt unaniem conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

14. BOVL-ontwerpbegroting 2020 en jaarrekening 2018.

De VOORZITTER merkt op dat de data van het raadsvoorstel en raadsbesluit niet corresponderen. De datum van het raadsbesluit is correct, hij stelt voor het raadsvoorstel voor ondertekening aan te passen. Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt unaniem conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

15. (her)Benoeming Welstandcommissie.

De VOORZITTER merkt op dat de data van het raadsvoorstel en raadsbesluit niet corresponderen. De datum van het raadsbesluit is correct, hij stelt voor het raadsvoorstel voor ondertekening aan te passen. Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt unaniem conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

16. Wijziging GR Veiligheidsregio.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt unaniem conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

17. Wijziging verordening commissie voor bezwaarschriften.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt unaniem conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

18. Sluiting.

De VOORZITTER dankt eenieder voor hun inbreng en sluit de vergadering om 23.40 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van de gemeente Papendrecht op 26 september 2019.

Griffier,

de voorzitter,

C.M. Bus

A. J. Moerkerke

Lijst met toezeggingen

1. Besluitenlijsten van het college.

Portefeuillehouder: Janssen

De portefeuillehouder houdt de raad (voor de tweede maaibeurt in oktober) op de hoogte van eventuele uitkomsten en conclusies van de nog te onderzoeken oorzaken van de vissterfte.

2. Afvalcyclus plastic.

Portefeuillehouder: De Ruijter

De portefeuillehouder zal de exploitant van de electrocars verzoeken deze niet op het marktplein maar naast het gemeentehuis te parkeren.

3. Papendrechts Woonplan.

Portefeuillehouder: Janssen

Eerder heeft de portefeuillehouder in de commissie reeds toegezegd de raad ieder jaar te informeren over de voortgang van de woningbouwplannen (ook de lange termijn).

4. Centrale inbox.

Portefeuillehouder: Janssen

De portefeuillehouder zegt toe de raad jaarlijks op de hoogte te houden van de ontwikkelingen van de centrale inbox.

5. Visie rondom A-locaties.

Portefeuillehouder: Janssen

De portefeuillehouder vindt dat men voor het eind van het jaar in staat moet zijn om te laten zien op welke wijze men dergelijk projecten en studielocaties weegt en aan de raad zal voorstellen hier op een bepaalde manier mee om te gaan. Tegelijkertijd kan men inzicht geven in hoe men met de huidige locaties (die al in de planvorming zitten) omgaat.

Aan de gemeenteraad

Datum: 28 januari 2020

behandeld door: WAF van
Oosten
ons kenmerk

doorkiesnummer

Onderwerp: Beeldbepalende
locaties.

Geachte leden van de raad,

In uw raadsvergadering van 11 juli 2019 hebben wij u toegezegd om de ontwikkelingsmogelijkheden te schetsen voor beeldbepalende locaties in onze gemeente. Deze RIB ziet daar –enigszins vertraagd- op toe. Papendrecht heeft veel beeldbepalende locaties. Niet alleen aan de belangrijkste verkeersassen en in het centrumgebied, maar ook langs de rivier, bij winkelcentra en op bepaalde plekken in woongebieden. Wij beschouwen locaties als beeldbepalend als het een kenmerkende plek is waar veel mensen langskomen en met een zekere omvang.

Hoe ontwikkelen we locaties?

Binnen Papendrecht blijft het lastig om in het bestaande stedelijk weefsel nieuwe bouwopgaven te plannen. Ons dorp heeft nauwelijks vrij liggende ruimte hiervoor. Veel opgaven kennen een voorbereidend traject waarin sprake is van herbestemming van gronden. Er is veelal sprake van functiewijziging. Dat is een tijdrovend en kostbaar proces, ook als de gemeente hiervoor het initiatief neemt.

De beschikbare ruimtelijke beleidskaders (nota grondbeleid, de geldende beheersverordeningen, kwaliteitseisen openbare ruimte, parkeernota, bouwbesluit en welstandsnota) stellen ons goed in staat om sturing te geven aan de ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente. Bij de gebieds- en locatieontwikkeling zijn wij ook redelijk in staat om onze ambities op het vlak van kwaliteit, functionaliteit en uitstraling te (laten) realiseren. We proberen de betrokken projectontwikkelaars mee te nemen in een hoger ambitieniveau bij het toepassen van de uitgangspunten van ons groen- en duurzaamheidsbeleid, zoals energietransitie en klimaatadaptatie. Daarnaast stellen we ook telkens voorwaarden op voor een fraaie(re) architectonische uitstraling van nieuwe gebouwen op beeldbepalende locaties. Ook is het mogelijk daarbij architecten en ontwikkelaars uit te dagen door middel van een "prijsvraag".

Wat willen we bereiken?

De komende jaren willen we de ontwikkelingsmogelijkheden binnen onze gemeente vergroten in samenwerking met ontwikkelende partijen. Niet gericht op kwantiteit, maar vooral op kwaliteit. De nieuwbouw in onze gemeente moet een bijdrage leveren aan een hogere omgevingskwaliteit, duurzaamheid en klimaatadaptatie. Die bijdrage is zichtbaar in een grotere aandacht voor groen en water en innovatieve duurzame toepassingen. We zijn er van overtuigd dat het inzetten op een brede en structurele duurzaamheid zorgt voor een beter Papendrecht. Het bestaande ruimtelijke instrumentarium moet hierop worden toegesneden. Integraler en meer focus op duurzame investeringen. Dat zullen we – rekening houdende met op handen zijnde implementatie van de Omgevingswet – de komende periode verder oppakken. De eerste stap zal de Omgevingsvisie zijn. Een eerste concept is onlangs beschikbaar gekomen. De omgevingsvisie zal de basis vormen van ons ruimtelijk ontwikkelingskader, zoals het toekomstige Omgevingsplan.

Hoe zit het proces in elkaar?

Niet alleen het ruimtelijk ontwikkelingskader zal aangepast moeten worden, ook de wijze van ontwikkelen zal een aanpassing behoeven. Ook is de bereidheid van ontwikkelaars nodig om de gewenste doelen te bereiken. We zullen die bereidheid ook in onze uitvraag een belangrijke plek geven. Procesmatig zullen we de potentiële beeldbepalende locaties pas in daadwerkelijke ontwikkeling nemen als we zicht hebben op het gewenste ruimtelijke kwalitatieve eindbeeld. Uw raad betrekken we vanzelfsprekend hierbij. We willen transparanter en voorspelbaarder worden in het ontwikkelingsproces en uw raad daarin meenemen.

De volgende processtappen hebben wij hierbij voor ogen:

1. Bepalen nieuwe functie. Indien een oude functie mogelijkverwijst, wordt nagegaan of deze functie voor het gebied behouden moet blijven. Als er een nieuwe functie kan worden toegestaan, welke functie kan dan het beste op die locatie worden gefaciliteerd. Tenslotte wordt bepaald op welke wijze die 'nieuwe' functie het beste kan worden gerealiseerd; door de gemeente of door een ontwikkelende partij. De nota Grondbeleid vormt hiervoor de basis.
2. Globale verkenning van locatie. Als een keuze is gemaakt voor een locatie wordt er een stakeholdersanalyse gemaakt, een globale ruimtelijke verkenning, kostenraming en risicoanalyse. Mocht de gemeente niet zelf de ontwikkeling ter hand nemen, dan wordt een ontwikkeladvies opgesteld waarin vooral de voorwaarden van die mogelijke ontwikkeling wordt opgenomen.
3. Borgen van gewenste locatieontwikkeling. Het Plan van Aanpak en het ontwikkeladvies worden vastgesteld door ons college. Na de vaststelling wordt het ontwikkeladvies uitgewerkt. Dit resulteert in een integraal ontwikkelkader, waarin vooral ook de beoogde/benodigde functionaliteit en ruimtelijke kwaliteit wordt opgenomen. Hierin zal dus ook de duurzaamheidsambitie een plek krijgen. Het is ook mogelijk dat, voorafgaand aan de besluitvorming over het ontwikkelkader, een consultatieronde wordt ingelast bij potentiële ontwikkelaars. Dit dient als check op haalbaarheid en realiteit van het ontwikkelkader.
4. Vorbereiding realisatie. Het ontwikkelkader biedt in principe voldoende basis voor eventuele planologische procedures. Er moet ook nog een ontwikkelaar worden geselecteerd. Het kan efficiënt zijn om meerdere locaties in een aanbesteding mee te nemen. Na selectie van een ontwikkelaar kan een plan worden ontwikkeld en het resultaat kan worden getoetst aan het ontwikkelkader. De samenwerking tussen gemeente en ontwikkelaar vindt plaats op basis van een samenwerkingsovereenkomst en uiteindelijk een koop-realiseringsovereenkomst. Het plan en de overeenkomsten zullen worden voorgelegd aan de raad.

Vanzelfsprekend is de invulling van dit ontwikkelproces afhankelijk van de omvang en complexiteit van de betreffende locatie. Hoe kleiner de verandering, hoe simpeler het proces. De betrokkenheid van uw raad met de ontwikkeling binnen onze gemeente blijft evenwel overeind.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Papendrecht,
de secretaris,

R. van Netten

de burgemeester,

A.J. Moerkerke

Aan de gemeenteraad

datum 7 april 2020
behandeld door C. v.d. Vlies
ons kenmerk 2020-0008129
doorkiesnummer 078-7706369
onderwerp Herontwikkeling locatie
Veerweg-Vondellaan

Geachte mevrouw, heer,

Het afgelopen jaar zijn verschillende studies gedaan naar een mogelijke herontwikkeling van het voormalig garagebedrijf Van Wijngaarden en bijbehorende pompstation. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in een stedenbouwkundig planconcept dat voor zowel de gemeente als voor de ontwikkelaar en eigenaar aanvaardbaar is.

Het college heeft het voornemen medewerking te verlenen aan herontwikkeling van deze locatie tot een woningbouwlocatie. Daarmee wordt invulling gegeven aan de behoefte tot het bouwen van woningen in de gemeente. Het betreft de bouw van een appartementengebouw voor maximaal 94 koopappartementen.

De locatie ligt ten zuiden van het Vondelpark en ligt daardoor prominent in het zicht vanaf de Veerweg, vanuit het Vondelpark en de omgeving. Een ontwikkeling op deze plek moet met zorg worden ontwikkeld. Bij de uitwerking tot een voorlopig ontwerp moet naast de bouwmassa en de parkeernorm veel aandacht zijn voor de beeldkwaliteit van het plan. Om de kwaliteit en uitstraling voor deze herontwikkeling te waarborgen heeft het college kaders voor herontwikkeling vastgesteld. Het document met de nader uitgewerkte kaders vindt u in de bijlage van deze brief.

Het planconcept zal binnen de vastgestelde kaders uitgewerkt worden tot een voorlopig ontwerp. Daarnaast worden overige aspecten zoals inrichting buitenruimte, afvalinzameling en grondruil nog verder uitgewerkt. Alle afspraken worden vastgelegd in een anterieure overeenkomst. In deze overeenkomst worden ook de gemeentelijke kosten voor de realisatie van het plan afgedekt. De initiatiefnemer zal een bestemmingsplan opstellen voor de ontwikkeling, dat na het doorlopen van de reguliere procedure ter vaststelling aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Papendrecht,
de secretaris,

de burgemeester,

R. van Netten

A.J. Moerkerke

Bijlage: 1

Locatie Veerweg - Vondellaan

Kaders voor herontwikkeling - maart 2020

Inleiding

In 2016 gaf de eigenaar van de garage van Wijngaarden, op de hoek van de Veerweg en Vondellaan, aan dat hij de mogelijkheden voor het bouwen van woningen op die locatie wou onderzoeken. Hij liet een schets opstellen en de gemeente Papendrecht liet stedenbouwkundige kaders opstellen.

Op basis daarvan is gewerkt aan een haalbare en passende ontwikkeling voor deze locatie.

Locatie

De plek voor herontwikkeling is gelegen langs de Veerweg, op een afstand van ongeveer 450 m van de Markt. De Veerweg vormt de historische verbinding tussen het veer naar Dordrecht en de polder Alblasserwaard en heeft nog steeds een belangrijke functie binnen de verkeersstructuur van Papendrecht. De locatie ligt ten zuiden van het Vondelpark en ligt daardoor prominent in het zicht vanaf de Veerweg en vanuit het Vondelpark en de omgeving. Een ontwikkeling op deze plek moet met zorg worden ontworpen.

Afbeelding boven: Groenblauw netwerk van Papendrecht.
Afbeelding links: kaart van Papendrecht uit 1936, met de locatie aan de Veerweg gemarkeerd.

Programma en Massa

Programma

De locatie is geschikt voor woningbouw voor verschillende doelgroepen. Zowel gezinnen met kinderen, als alleenstaanden of stellen kunnen hier goed wonen. De plek is zeer goed bereikbaar en is redelijk dicht bij het centrum gelegen; het is ongeveer 8 minuten lopen naar het marktplein in Papendrecht.

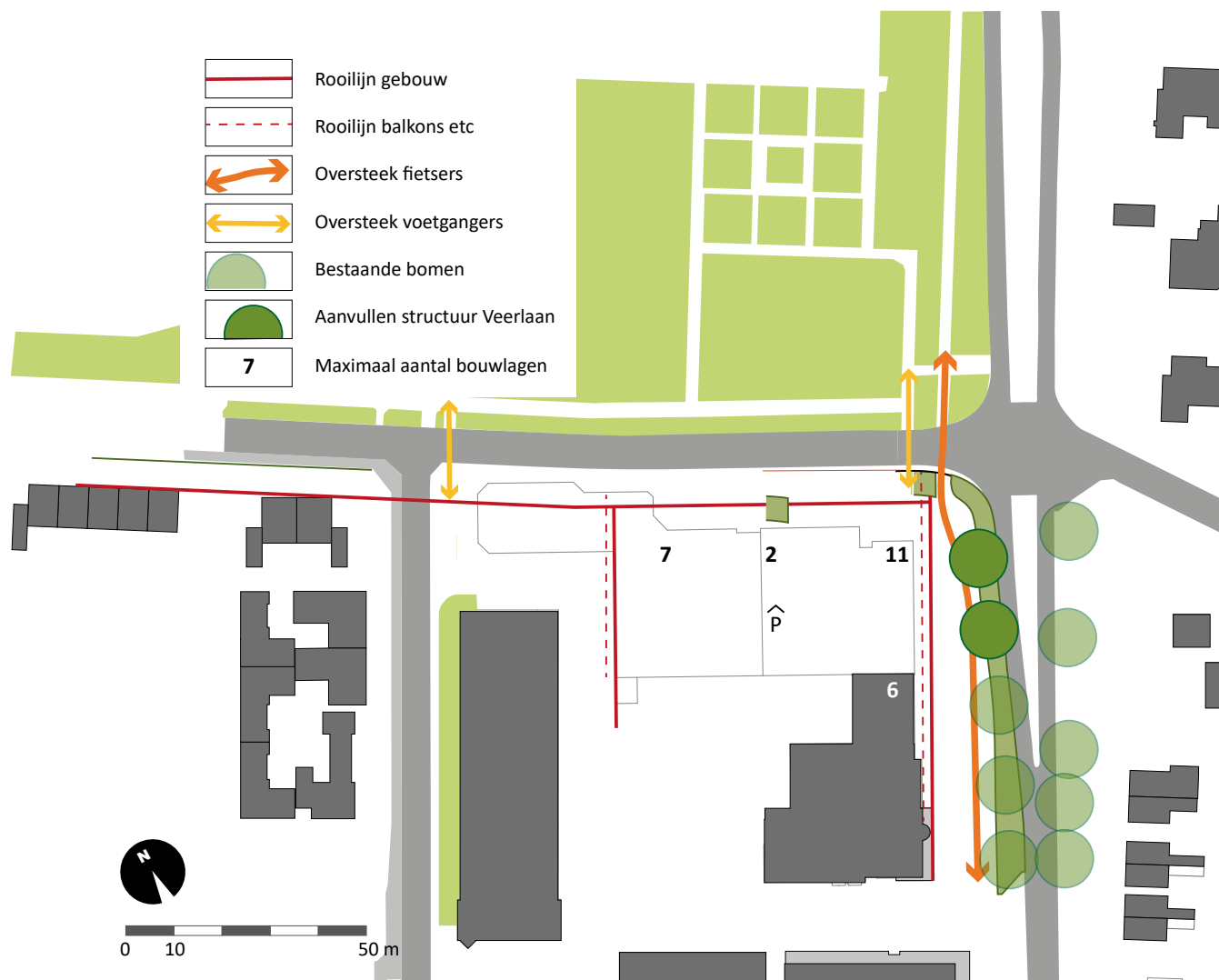
De locatie ligt aan de toegangsweg naar het centrum, maar maakt er geen deel van uit. Centrumvoorzieningen passen hier daarom niet. Wel zijn in de plint dienstverlening of maatschappelijke voorzieningen mogelijk.

Massa

De stedenbouwkundige kaders zijn in eerste instantie opgesteld voor een ontwikkeling waarbij meteen toekomstige herontwikkeling in de directe omgeving zijn meegenomen. Op die manier kan op de lange termijn het hele blok tussen Vondellaan, Coornhertstraat, Constantijn Huygenslaan en Veerweg worden herontwikkeld.

De Veerweg is, net als de Burgemeester Keizerweg, vooral een belangrijke ontsluitingsweg binnen Papendrecht. Bebouwing staat vooral op afstand van de weg, ontsloten vanuit de achterliggende wijk, of vanaf een ventweg langs de Veerweg. Pas de laatste jaren wordt bebouwing ook echt aan de Veerweg geplaatst, zoals bijvoorbeeld het gebouw waarin de bibliotheek nu is gevestigd. De as van de Veerweg vormt daardoor geen rechte lijn en er is geen heldere rooilijn voor bebouwing.

Op de locatie zelf verspringen de voorgevel van verschillende gebouwen ten opzichte van elkaar. Er is gekozen om langs de Veerweg aan te sluiten op de rooilijn van het huidige kantoor van Vorm dat het dichtst naar de Veerweg toe staat. Op die manier werk je op

de langere termijn naar een Veerweg met bebouwing aan de weg. Dit natuurlijk onder de voorwaarde dat de woningen voldoen aan de normen voor geluid. Langs de Vondellaan sluit de (bebouwingslijn aan op de woningen langs de Vondellaan.

De hoogte past in een serie van gebouwen van 9 lagen hoog langs de Veerweg: het hotel bij het sportcentrum, in het centrum bij de Markt, en in het Dordrecht aan het Otto Dickeplein bij de waterbushalte.

Een hoogte van 9 lagen is niet voor het gehele bouwblok geschikt. De woonwijk aan de westkant van de Constantijn Huygenslaan bestaat uit laagbouw, met bungalows van 1 bouwlaag en rijwoningen van twee lagen met een kap. De bebouwing op de locatie Vondellaan-Veerweg moet daarom naar het westen toe in hoogte afnemen. Vanwege de haalbaarheid is in plaats van een gebouwdeel in 4 lagen en in 9 lagen gekozen voor een plint in 2 bouwlagen met daarbovenop twee bouwmassa's tot in totaal 7 en 11 lagen.

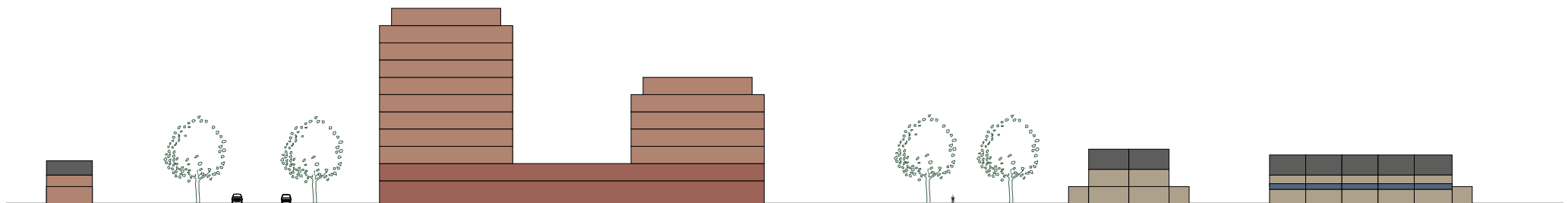
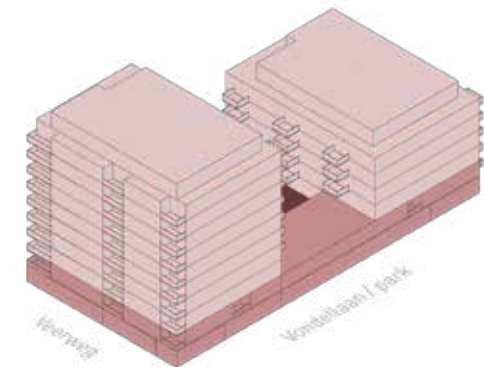
Langs de Vondellaan is een wand gewenst langs de straat en naar het Vondelpark toe. Aan de Veerweg moet de bouwmassa naar het zuiden toe zakken en aansluiten op een bouwhoogte van 6 bouwlagen. Met die bebouwingshoogte vormt ook dit deel van het blok een stedelijke wand langs de Veerweg.

Bebouwing op deze locatie moet een open uitstraling hebben naar de omgeving, wat al snel betekent dat het gebouw alzijdig moet zijn. Aangezien bebouwing hier prominent in beeld is, stellen we extra eisen aan de gevels. Zowel overdag als 's avonds moet het gebouw aantrekkelijk ogen.

De plint

De plint moet er voor zorgen dat het gebouw in relatie staat tot de omgeving. Die plint zorgt voor eenheid langs de Vondellaan en een wand langs het park. Hier komen de entrees voor de woningen en voor gezamenlijke fietsenbergingen. Die moeten goed zichtbaar en herkenbaar zijn, zodat ze voor iedereen goed vindbaar zijn. Ze worden geaccentueerd door bijvoorbeeld extra hoogte of door ze te laten verspringen ten opzichte van de rooilijn. Entrees moeten uitnodigend en open worden vorm gegeven: het is de voordeur voor heel veel bewoners.

Deze locatie is niet geschikt voor centrumvoorzieningen, maar ondanks dat is het wel belangrijk dat de plint aantrekkelijk wordt. Voor de beleving van het gebouw door voorbijgangers is de kwaliteit van de plint zeer bepalend.

Verkeer en Parkeren

Verkeer

Het Vondelpark is een van de negen parken binnen de gemeentelijke groenstructuur. Dit park moet voor bewoners in de omgeving goed bereikbaar zijn. De voetpaden in het park moeten daarom logisch aansluiten op voetpaden langs de straten rondom het park. Bij het kantoor van Vorm zorgt dat voor problemen: voetgangers kunnen, wanneer ze een hoogteverschil overbruggen, voor het gebouw langs lopen, maar dit is eigendom van Vorm. In de huidige situatie moeten voetgangers achter de parkeerplaatsen langs lopen, wat niet verkeersveilig is. Automobilisten, fietsers en voetgangers delen hier de ventweg.

Het fietspad langs de Veerweg maakt aan de parkzijde een vreemde oversteek bij de Vondellaan. Fietsers steken schuin over en komen samen met auto's op een ventweg terecht. Dat zorgt voor een erg onoverzichtelijk kruispunt. Bij een ontwikkeling van woningen op deze plek is dat daarom belangrijk om dit knelpunt op te lossen. Dat betekent dat fietsers een rechte oversteek krijgen en dat autoverkeer niet langer vanaf de Vondellaan de ventweg op kan rijden. Dat biedt ook ruimte om de groenstructuur langs de Veerweg te versterken, wat belangrijk is om het profiel te versterken van deze belangrijke groene laan in de groenstructuur. Voor de locatie kunnen twee bomen worden toegevoegd, waarmee de bomenrij wordt versterkt.

Parkeren

Parkeren moet bij ontwikkelingen altijd op eigen terrein worden opgelost. Parkeerplaatsen op de openbare weg mogen worden meegerekend, mits ze binnen het plangebied vallen. De parkeernormen voor deze locatie zijn 1,6 parkeerplaatsen per duur koopappartement en 1,5 parkeerplaats voor middeldure koopappartementen. De grens tussen een duur en middelduur appartement ligt op 90 tot 95 m² gebruiksoppervlakte. Par-

keerplaatsen moeten altijd onafhankelijk van elkaar, op alle momenten bereikbaar zijn. Verder moet voldaan worden aan de Parkeernormnota Papendrecht 2018, zoals vastgesteld op 6 februari 2018.

Voor elk parkeervak moet de leidinginfrastructuur voor de aanleg van laadpunten worden aangelegd en in het gebouw moeten enkele eigen elektrische laadvoorzieningen zijn geplaatst. Ook is het gewenst om een plek voor een deelauto op te nemen. Deelauto's kunnen de parkeernorm niet naar beneden brengen, aangezien in de omgeving geen betaald parkeren aanwezig is. Bewoners zouden dan in de omliggende woonwijk gaan parkeren. Wel kunnen deelauto's hier goed geïntroduceerd worden, wat op den duur kan leiden tot het bezit van minder auto's per huishouden.

Parkeren in de plint maakt onderdeel uit van het gebouw en wordt ook als onderdeel van het gebouw ontworpen. Gevels worden met zorg ontworpen als integraal onderdeel van het architectonische ontwerp. In- en uitritten zijn herkenbaar en worden geïntegreerd als ondergeschikt onderdeel in het gevelbeeld ontworpen.

In het gebouw moet voldoende ruimte zijn voor fietsparkeervoorzieningen, privé of gedeeld. Daarbij moet rekening worden gehouden met de toename van het gebruik van elektrische fietsen, die zwaarder en vaak breder zijn dan de doorsnee fiets. Fietsparkeervoorzieningen moet goed vindbaar en toegankelijk zijn (met fiets) en direct aan de looproute van voordeur van een appartement naar de voordeur voor het gebouw liggen. Fietsparkeervoorzieningen zijn vanaf de openbare ruimte rechtstreeks toegankelijk via aansluitend terrein, zoals ook in het bouwbesluit is verwoord. Keuze voor de fiets als vervoermiddel kan op deze manier worden gestimuleerd. Vanaf de openbare ruimte is zicht op (gezamenlijke) fietsbergingen, die daarom overzichtelijk en aantrekkelijk uitzien, met vanwege de

uitstraling naar buiten toe passende verlichting. Wanneer senioren binnen de doelgroep vallen, is het belangrijk om nu al ruimte te reserveren voor de stalling van scootmobiel nabij de woning of een appartement.

Nuts

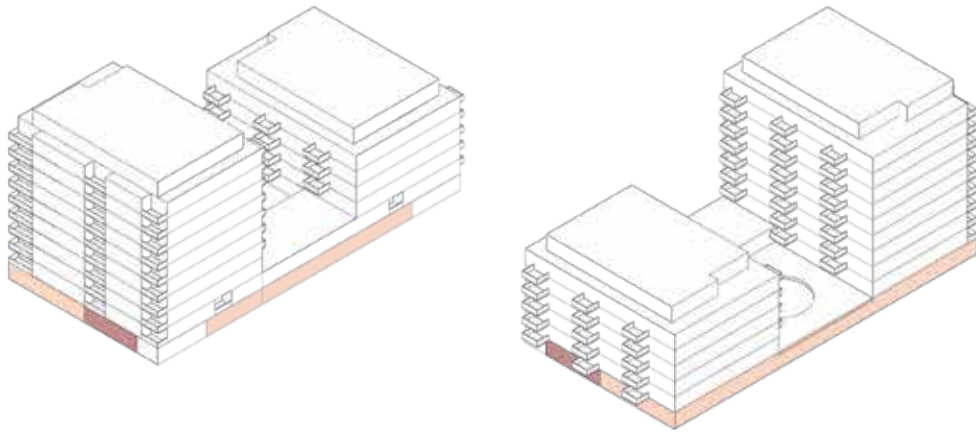
Alle ten behoeve van het gebouw noodzakelijk nutsvoorzieningen worden in pandig opgelost.

Afvalinzameling

Voor de inzameling van afval worden in pandig rolcontainers geplaatst voor de inzameling van PMD en papier. In de openbare ruimte worden in de nabijheid van de entrees kleine bovengrondse gft-containers geplaatst en ondergrondse restafvalcontainers. De containers in de openbare ruimte kunnen alleen worden gebruikt door bewoners in het bezit van een pasje.

beeldkwaliteit - plint: uitstraling parkeerlaag

parkeren

parkeerlaag op maaiveld is omhuld en onderdeel van het ontworpen gebouwvolume. de plint is verbindend, een gedefinieerd volume (geen losse wand), het woondek maakt het volume af

auto - aantrekkelijke plint dmv integraal architectonisch ontwerp

fiets - goed bereikbaar, overzichtelijk

in/uitrit parkeerplaatsen

geïntegreerd als ondergeschikt onderdeel in het gevelbeeld

Duurzaamheid

De gemeente hecht grote waarde aan een duurzaam gebouw. Duurzaamheid die tot uiting komt in de energie- en warmtevoorziening, in materiaalgebruik en in het voorbereiden op elektrisch rijden en autodelen. Daarnaast streeft Papendrecht naar het versterken van de biodiversiteit, niet alleen in de openbare ruimte, maar ook bij nieuwe ontwikkelingen. Vanuit de provincie zijn er richtlijnen opgesteld voor klimaatadaptief bouwen.

Vanaf begin 2021 moeten alle nieuwe gebouwen in Nederland bijna energie-neutraal zijn (BENG). De BENG-eisen bevatten de energie-prestatie-eisen voor nieuwe gebouwen. Daarnaast zijn ook landelijk eisen gesteld aan de milieu-prestatie van gebouwen. Deze MilieuPrestatie Gebouwen is vooral gericht op het materiaalgebruik. De provincie heeft een convenant opgesteld voor klimaatadaptief bouwen en in de regio Drechtsteden werken we met de Gemeentelijke Praktijk Richtlijn voor gebouwen. Naast eisen voor duurzaam bouwen, zijn hierin ook regels opgenomen voor gezondheid, levensloopbestendigheid, gebruikswaarde en toekomstwaarde van bebouwing. Het gebouw zal moeten voldoen aan de uitgangspunten van het Convenant Drechtsteden dat voorziet in een minimaal te behalen GPR-score.

Nieuwe ontwikkelingen worden niet aangesloten op gas.

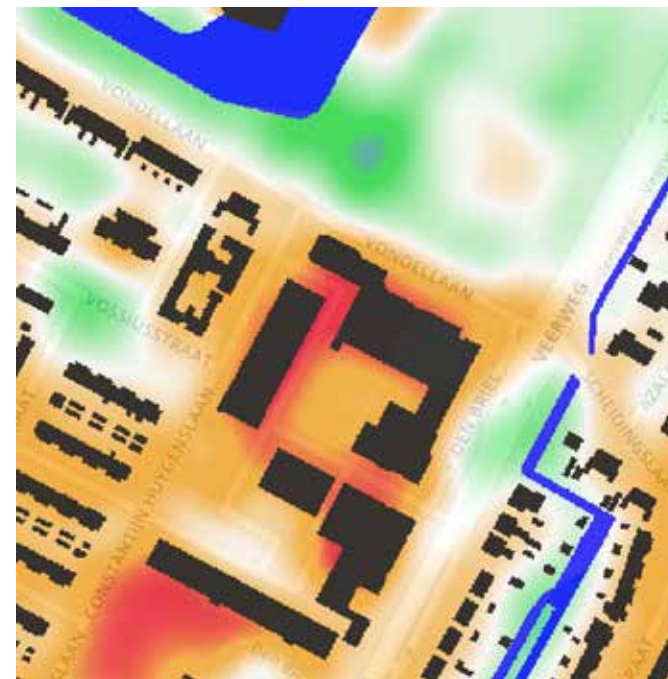
Klimaatadaptatie en biodiversiteit

Eind 2017 heeft de gemeente Papendrecht de Strategie Klimaatadaptatie Papendrecht vastgesteld, die aangeeft hoe we Papendrecht klimaatadaptief maken. Ook Papendrecht krijgt te maken met de gevolgen van een veranderend klimaat, zoals, droogte, hitte, bodemdaling en wateroverlast door extreme regenbuien. De Provincie Zuid-Holland heeft een convenant opgesteld voor klimaatadaptief bouwen, dat moet leiden tot minder wateroverlast, minder hittestress, minder nadelige gevolgen van droogte en bodemdaling en meer biodiversiteit.

Vanuit klimaatadaptatie moet op een locatie een regenbui van 20 mm worden vastgehouden, zo is vastgelegd in het GRP, het Gemeentelijk Rioleringsplan. Vanuit de provincie komt een convenant klimaatadaptief bouwen met de eis om 45 tot 75 mm waterberging op eigen terrein vast te houden. Dit is belangrijk om aan toekomstige klimaatveranderingen aan te passen en problemen in en om een gebouw te voorkomen. Een groen dak of een waterdak kan water absorberen en draagt bij aan koeling en isolatie van het gebouw, waarmee het dus meteen bijdraagt aan vermindering van hittestress. Ook zorgt een groen dak voor een hoger rendement van zonnepanelen op dat dak. Hiervoor heeft de provincie een programma van eisen voor klimaatadaptief bouwen opgesteld. Dit Programma van Eisen biedt een goede richtlijn waaraan ontwikkelingen moeten gaan voldoen. Dit Programma van Eisen geldt op dit moment dus niet als eis, maar als nadrukkelijke wens. Daarbij merken we op dat die wensen belangrijk zijn om problemen in de toekomst te voorkomen. Daarnaast is het belangrijk om de verschillende richtlijnen niet als afzonderlijke kaders te zien, maar juist integraal te bekijken. Een groen dak draagt niet alleen bij aan het vasthouden van water, maar helpt ook om hitte tegen te gaan. Voor parkeerplaatsen passen we in Papendrecht geen donkere bestrating meer toe van

wege de warmte; een sterk alternatief is dan groene bestrating die meteen bij kan dragen aan een betere doorlaatbaarheid van de bestrating en die water langer kan vasthouden.

Met vrij kleinschalige ingrepen kan het gebouw niet alleen huisvesting bieden aan mensen, maar ook onderdak bieden aan vogels en insecten. In overleg met een ecooloog kan onderzocht worden welke maatregelen bijdragen aan een natuurinclusief gebouw en aan versterking van de biodiversiteit in Papendrecht.

Bij grote bouwmassa's vormt hittestress snel een probleem.

Architectuur en Beeldkwaliteit

Het gebouw komt te liggen op een prominente locatie in Papendrecht. Het moet een levendig en alzijdig gebouw worden. De gevels aan de Vondellaan en aan de Veerweg worden als voorgevels ontworpen. Interne verkeersruimten zijn vanaf buiten niet afleesbaar; de gevels worden vanuit het geheel ontworpen met veel aandacht voor de uitstraling naar de omgeving.

Zoals eerder al aangegeven, vormt de plint in twee bouwlagen een sterke basis voor het gebouw. In de plint bevinden zich de aantrekkelijke en goed zichtbare entrees. Deze worden geaccentueerd door bijvoorbeeld extra hoogte of door ze te laten verspringen ten opzichte van de rooilijn. Entrees moeten uitnodigend en open worden vorm gegeven: het is de voordeur voor heel veel bewoners. De plint is sterk bepalend voor de uitstraling naar de directe omgeving en krijgt daarom extra hoogte, een kwalitatief hoogwaardige uitstraling en wordt met zorg ontworpen en gematerialiseerd.

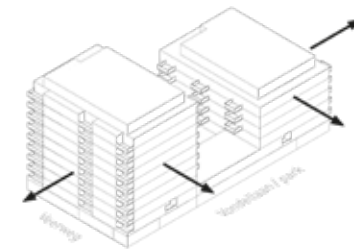
Gebouwd parkeren is zoveel mogelijk uit het zicht. Gevels van een parkeergarage zijn ontworpen als onderdeel van het gebouw, in passende materialen.

Op de plint staan twee bouwmassa's (van maximaal 9 respectievelijk 5 bouwlagen). Deze bouwmassa's zijn alzijdig ontworpen, sluiten goed aan op de architectuur van de plint. De gevels van deze bouwmassa's zijn levendig, met veel ritme, diepte en variatie in de gevel. Bij balkons en loggia's wordt aan de voorkant nagedacht over bijvoorbeeld vaste plantenbakken, zodat het voor bewoners gemakkelijk is groen aan te brengen op hun privé buitenruimte.

In het ontwerp krijgt ook de gevel beëindiging van de verschillende bouwmassa's voldoende aandacht. Daken worden als vijfde gevel ontworpen en groen ingericht. Dat is bij het dak van de plint belangrijk, omdat vanuit de appartementen wordt uitgekeken op dit

dak. Het dek tussen de twee bouwmassa's op de plint, wordt ontworpen als een verbindend element met verblijfskwaliteit en met een groene inrichting.

Installaties worden mee-ontworpen en op een nette manier ingepast.

oriëntatie

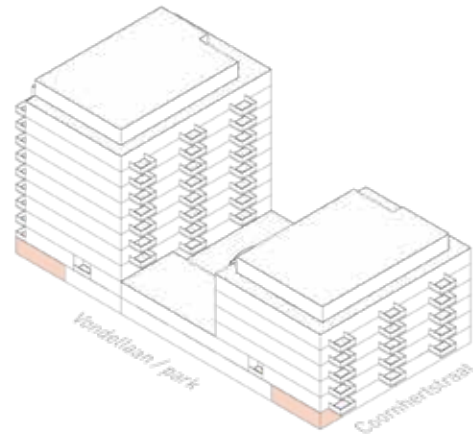
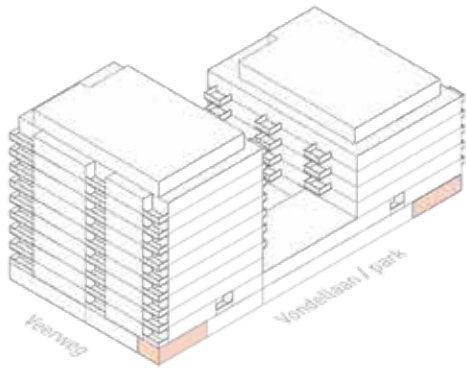
alzijdige oriëntatie
Oriëntatie richting het park

Gevelmotief en openingen worden overhoeks doorgezet.

Zeker ook de noordwestgevels dienen in ruime mate uitzicht te voorzien richting het park.

beeldkwaliteit - plint: entree's

entree's

op goed zichtbare locatie met adres aan
Vondellaan / relatie met park

uitnodigende, open toegangen
geaccentueerd in het volume: bijv.
terugliggend tov rooilijn

De architectuurtaal uit zich in een coherente uitstraling van het project en is contextueel.

Dit vertrekt van een lokaal gebonden materiaalgebruik en een beperking van het aantal materialen.

gevelritme en verfijning

Bijvoorbeeld door middel van variatie in metselwerkverbanden of -richting, metselwerkverspringingen

raamcomposities

onderdeel van gevelritme, variatie in bijvoorbeeld grootte, neggendieptes, extra kwaliteit middels franse balkons, veel licht en licht

materialisatie

kwaliteit in uitstraling en aansluiting aan omgeving: lichte metselsteen gemêleerd, aluminiumkozijnen en -hekwerken gecombineerd met eventueel enkele uitzonderingen in materialisatie

Balkons als onderdeel van metselwerkstructuur en kleurstelling gebouw

groenelementen gebouw

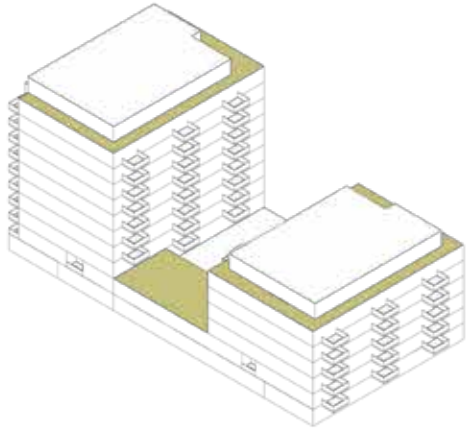
dek en setbacks: (collectieve) groeninrichting ter versterking van de biodiversiteit

groenelementen parkeren openbaar

parkeren om gebouw wordt onderbroken door een ontworpen hagenstructuur en verrijkt met bomen voor een groen karakter van de openbare ruimte

beeldkwaliteit - buitenruimten: dakterrassen en dek

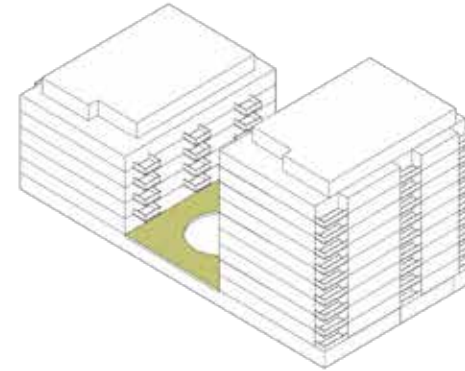

dakterrassen/setback

schaalverkleining op bovenste lagen door setbacks

terrassen bij woningen gecombineerd met groen (zichtbaar vanuit openbare ruimte)

terrasafscheidings: middels groenelementen ipv privacyschermen

dek boven plint

(boven parkeren en tussenwoningen)

parkeren uit het zicht van woningen

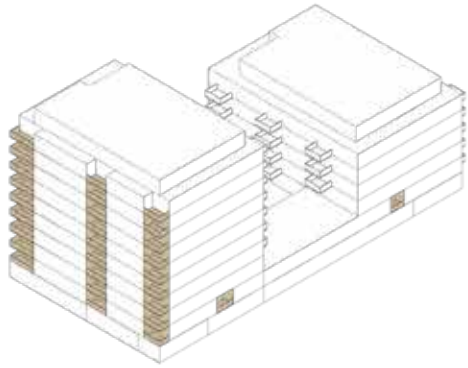
privé terrassen bij woningen gecombineerd met (collectief- of kijk-) groen

groene inrichting met intieme sfeer

eventueel creëren van collectieve buitenruimte op dekniveau

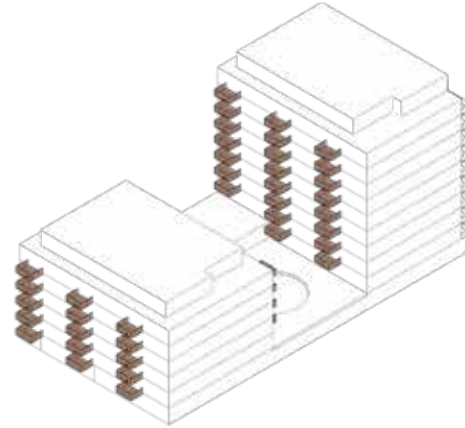
beeldkwaliteit - buitenruimten: loggia's en balkons

loggia's

in gevel aan Veerweg

als onderdeel van de architectuur, onderdeel van gevelritme

balkons

in hofgevels en westgevel

als onderdeel van de architectuur, onderdeel van zowel het gevelritme als ook materialisatie en kleurstelling van het gebouw

GROENLINKS

PAPENDRECHT

Betreft	Oplegnotitie herontwikkeling locatie Veerweg - Vondellaan
Datum	14 mei 2020
Vergadering	t.b.v. beeldvormende sessie

Inleiding

Op diverse plaatsen in de gemeente Papendrecht wordt op dit moment nadrukkelijk nagedacht over bouw danwel herbouw van woningen in welke aard dan ook.

De bouwplannen op de Veerpromenade, alsmede de bouwplannen op de locatie Veerweg-Vondellaan, maar zeker ook plannen in de Kraaihoek en mogelijk nog komende plannen als gevolg van besluiten aangaande nieuwbouw VO-scholen of verplaatsing van b.v. de brandweerkazerne en het politiebureau vragen om gedegen voorbereiding en afstemming.

In het plan Veerweg-Vondellaan wordt gesproken over stedenbouwkundige kaders opgesteld door de gemeente Papendrecht. (welke breder zijn dan alleen deze bouwplannen).

Daarnaast hebben wij in 2019 het Papendrechts woonplan 2020-2030 vastgesteld.

GroenLinks ziet graag dat het proces rondom deze ontwikkelingen nader besproken worden in een beeldvormende bijeenkomst.

Bij die bespreking kunnen onderstaande vragen als oplegger meegenomen worden.

1. Hoe wordt de Raad meegenomen in de woonontwikkelingen in Papendrecht?
2. De raad is op 28 mei 2019 in de RIB 'Werkwijze projecten' geïnformeerd over de werkwijze van projecten. In de begroting 2020 is aangegeven dat er geen grote projecten zijn. Hoe is dit bepaald voor de projecten die nu lopen?
3. Hoe wordt er met beeldbepalende locaties omgegaan i.r.t. bouwplannen ?
(was eerder reeds een vraag van D66 waar geen helder antwoord op voortkwam)
4. Hoe worden belanghebbenden meegenomen in deze ontwikkelingen ?
5. Verhouden de plannen zich met het vastgestelde woonplan ?
6. Wat wordt verstaan onder stedenbouwkundige kaders en zijn deze in beton gegoten (om in bouwtermen te spreken) ?
7. Na de meer 'proces' bijeenkomst op 24 juni zien wij graag een vervolgbijeenkomst gericht op de inhoud waarbij stakeholders zoals

Woonkracht010, makelaars en projectontwikkelaars worden uitgenodigd. Het doel van deze bijeenkomst is om de uitvoering van het vastgestelde Papendrechts Woonplan 2020 – 2030 te bespreken en te bediscussiëren of hier, bijv. gelet op de ontwikkelingen door corona, wijzigingen in gewenst zijn. Daarvoor kan bijvoorbeeld de bijeenkomst met Woonkracht10 (over PALT en worden verbreed. Deze staat voorlopig gepland in september a.s. Hoe staan andere fracties hierin?

|
|
| De fractie van GroenLinks

Bert Grimmius

Verslag van de beeldvormende bijeenkomst op 24 juni 2020 (in theater De Willem te Papendrecht) vanaf 20.00 uur tot 23.00 uur.

Aanwezig:

De heren A. Stremler (PAB), J.H. Hoogeveen (PAB), A.N. Tromp (PAB), mevrouw H.M. van Wijngaarden (PAB), de heer L.T. Van den Dool (CDA), mevrouw A. Bokma (VVD), de heer R. Lammers (OP), mevrouw T.C. VAN ES (D66), de heren L.J. Van Hal (D66), N. van Heteren (D66), A. Boersma (SGP), T. Wolters (PvdA) en mevrouw Y. Van Engelen (GroenLinks).

De heer B.H. Grimmius, voorzitter
Mevrouw C.G.M. Bus, griffier
Mevrouw K. Bijman, assistent-griffier
De heer A. Janssen, portefeuillehouder
De heer C. de Ruijter, portefeuillehouder

De heer W. Van den Bos, projectleider gemeente Papendrecht, inzake agendapunt 4;
De heer J. Pastoor, externe projectleider Veerpromenade, inzake agendapunt 4;
De heer M. Van Dijk, Teamleider Ruimtelijke Ordening, Grondzaken, Ontwikkeling en Vastgoedgemeente Papendrecht, inzake agendapunt 4;
De heer A. Verschuren, inspreker inzake agendapunt 4;
De heer M.H. Struijk, inspreker inzake agendapunt 4.

---

1. Opening en vaststelling van de agenda.

De VOORZITTER heet eenieder welkom en opent de vergadering. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Spreekrecht inwoners.

Er wordt geen gebruik gemaakt van het spreekrecht.

3. Vragenkwartier en mededelingen.

Er zijn geen vragen en/of mededelingen.

4. Beeldvorming ontwikkelingen Veerpromenade.

De heer VAN DEN BOS verzorgt een presentatie inzake de ontwikkelingen van de Veerpromenade. Aansluitend maken de heren Verschuren en Struijk gebruik van hun spreekrecht.

De heer VERSCHUREN spreekt in als vertegenwoordiger van de VVE van de woningen boven de ABN-AMRO-bank.

Allereerst, mede namens de door dhr. PASTOOR per mail aangeschrevenen op 24 januari 2020, bevreemdt het mij/ons dat wij niet geïnformeerd zijn over deze op handen zijne vergadering en moesten wij het Papendrechts Nieuwsblad raadplegen om van deze bijeenkomst kennis te nemen.

De heer PASTOOR is reeds op de hoogte van enkele reacties op zijn bericht van 24 januari 2020. Bij deze ben ik zo vrij mijn reactie aan u voor te lezen.

Geachte heer PASTOOR,

Ik vroeg mij al af wat de status zou zijn van de ontwikkelingen van het voormalig Van der Kevie terrein. Al geruime tijd niets gehoord, en gelukkig niets gezien. Wel in de gaten gehouden of wellicht snode plannen worden ontwikkeld, zodat wij op enig moment verrast

zouden gaan worden met een aankondiging om het bestaande bestemmingsplan c.q. de vigerende beheersverordening aan te passen of nieuw te creëren.

Zoals u weet heb ik mij eerder in een persoonlijk onderhoud met u reeds uitgelaten over plannen die de hoogte van 9 meter zouden gaan beïnvloeden. Gesproken is toen uwerzijds van enige afwijking, waarop door mij al kenbaar werd gemaakt niet naar boven zodat de maximumhoogte van 9 meter gehandhaafd zou blijven en alles wat aan mogelijke plannen zou worden gecreëerd deze hoogte niet dient te worden overschreden.

Ik ben derhalve geschrokken van de plannen die nu door u worden voorgelegd en maak daartegen bij voorbaat bezwaar.

Ook begrijp ik best dat het in eigendom hebben of verkregen hebben van bedoelde "bouwlocatie" een aanzienlijke investering is geweest, maar met de toen voorgenomen plannen een kennismarkt te creëren alsmede te voorzien in enige commerciële voorzieningen had ik mijzelf best kunnen verenigen. Helaas niets van de grond gekomen, letterlijk en figuurlijk.

Wellicht is het noodzaak de huidige door u geregistreerde waarde van het gebied te verlagen. (De gemeente Papendrecht zal bijvoorbeeld revenuen gaan ontvangen ingeval van verkoop van aandelen ENECO).

In ieder geval druist een beeld bedervend gebouw met aan het marktplein een onwenselijke bouwmassa met uitbreiding van het aantal appartementen tot maximaal 9 "NEGEN" bouwlagen, tegen alle verwachtingen in.

Ik schrijf dit op persoonlijke titel maar verwacht wel dat meerdere bewoners aan de Veerpromenade (zeker de even nummers) mijn mening zullen delen. Het zal zo onderwerp van discussie kunnen worden op de eerstvolgende vergaderingen van onze VvO WWC de Meent.

Ik hoop dat u zich ervan vergewist wat de door u aangedragen zaken zouden kunnen betekenen met betrekking tot weerstanden.

Uiteraard blijf ik bereid enig overleg met betrekking tot de ontwikkeling van het voormalig Van der Kevie terrein bij te wonen.

Mijn postadres treft u onderstaand en het woonadres is op de 2^e woonverdieping boven de ABNAMRO-bank, met direct zicht op het betreffende terrein en gelukkig onbelemmerd zicht op het marktterrein. Graag wil ik dat zo houden, tot op zekere hoogte, maximaal 9 meter.

Vervolgens spreekt de heer STRUIJK, directeur oogkliniek Drechtsteden en eigenaar van de panden Veerpromenade 16,18, 20, 22 en 23.

Ik heb via de heer Verschuren de brief van de heer Pastoor ontvangen, het eerste dat mij opviel is dat ik als onroerend goed eigenaar van direct aanliggende panden niet geïnformeerd werd over deze gang van zaken. Dat vond ik teleurstellend en dat wil ik gemeld hebben. Het lijkt me toch terecht dat ik als ondernemer en onroerend goed eigenaar in die omgeving kort en duidelijk op de hoogte gehouden wordt.

Over naar de inhoud. De eerste zinsnede in de brief van de heer Pastoor die mij erg verontrustte is: 'eerder is besloten de mogelijkheid toevoeging van detailhandel op de locatie te beperken'. Ik denk dat detailhandel/winkelruimte onttrokken moet worden i.p.v. toegevoegd en mijn grote zorg is dat in de plint van een gebouw dat ontwikkeld wordt toch commerciële ruimte toegevoegd wordt dat winkelruimte wordt, terwijl we te maken hebben met een toenemende leegstand. Dat doet het centrum geen goed.

De tweede zinsnede die mij erg opviel was de motivatie van de heer Pastoor over de hoge

rendementseisen van de beleggers. Ik denk dat een berekening van het rendement begint met de waardering van de grond. Ik vraag me af of beleidsmakers in overweging genomen hebben, gezien de marktomstandigheden, om de grond af te waarderen. Met afgewaardeerde grondwaarde zou wellicht het aanvankelijke plan, waar ik overigens helemaal niet op tegen was, realiseerbaar geweest zijn.

Tenslotte maak ik mij natuurlijk zorgen over de verandering van de beheersverordening, ik denk dat de toevoeging van een beeldbepalend gebouw dienend moet zijn aan het centrum en de zichtbaarheid van de panden in de omgeving in ieder geval gehandhaafd moet blijven. Ik heb me afgevraagd of Papendrecht niet beter af zou zijn met een stadsplantsoen waar het prettig vertoeven is. (De heer Van den Bos heeft een prachtig plaatje laten zien met een pleintje met platanen, dat sprak me bijzonder aan). Net als iedere ondernemer ben ik gewend geweest op sommige tijden ook mijn verlies te nemen en het Noord Koreaanse karakter van dit gebied te veranderen in een prettig stadsplantsoen. Dat zou mijn advies zijn. Dank u vriendelijk.

Aansluitend wordt een aantal vragen en antwoorden uitgewisseld.

De heer STREMLER merkt op dat de raadsleden deze informatie vanavond pas voor het eerst hebben gezien. Hij wenst eerst meer informatie te ontvangen en deze met zijn fractie te bespreken. Hij vraagt zich af waarom het plaatsen van een groot gebouw de verblijfsduur van bezoekers zou verlengen en hoe het draagvlak van de centrumvoorziening wordt vergroot. Tenslotte informeert hij hoe het college het marktplein aantrekkelijker denkt te maken en hoe men denkt te zorgen voor reuring in het centrum.

De heer VAN DEN BOS antwoordt dat het omvang van het gebouw niet bepalend is voor extra reuring. Het gaat erom dat een aantal elementen aan de voorkant van het programma wordt meegegeven die hier gerealiseerd kunnen worden. Eén van deze elementen is dat wordt beoogd dat het gebouw bijdraagt aan reuring in het centrum. De plintvulling moet zodanig zijn dat deze toegevoegde waarde heeft, horeca zou een voor de hand liggende keuze zijn.

De heer STREMLER is benieuwd hoe een iconisch gebouw eruit gaat zien.

De heer PASTOOR merkt op dat er m.b.t. reuring naast horeca ook andere elementen kunnen worden toegevoegd. De kennismarkt is nog een optie, men is aan het kijken of deze in de Meent gerealiseerd kan worden. Mocht dit niet het geval blijken te zijn bestaat nog steeds de mogelijkheid dit onderdeel uit te laten maken van een gebouw aan de Veerpromenade. Zeker wanneer men dit laat plaatsvinden met de nodige woningbouw, zodat men een goed haalbaar programma heeft.

M.b.t. het iconische gebouw geeft hij aan dat een boogbeeld/markant gebouw op het plein (dat voornamelijk bestaat uit woningbouw) stedenbouwkundige en architectonische kwaliteit zou toevoegen. Verder merkt hij op dat men voor een gezellig, besloten plein dat meer kwaliteit biedt moet denken aan meer wanden met kleinere doorgangen (muizengaatjes), zodat men daar graag wil verblijven. Nu is er sprake van een plein met grote, tochtige doorgangen. Men is zich ervan bewust dat hier voor omwonenden consequenties/nadelen aan zitten m.b.t. het uitzicht, bezonning en privacy. Toch is men van mening een flink gebouw te kunnen maken zonder veel mensen te benadelen. De mensen recht tegenover het gebouw kijken er wel tegenaan, maar als men dit acceptabel vindt moet men kiezen voor een prachtig gebouw voor de directe omgeving.

Wethouder JANSSEN merkt op dat dat enige politieke vraag op dit moment is (en die iedereen mee kan nemen naar zijn/haar fractie) wat men op deze plek wil zien. Het gebrek aan informatie waar men het over heeft, heeft men willen ondervangen door het houden van deze beeldvormende bijeenkomst. Er is nog geen plan, er is alleen gekeken wat er mogelijk zou zijn, hetgeen vervolgens uitgewerkt moet worden in schetsen. Het is de keuze van de gemeenteraad waar het college op gaat acteren.

De heer VAN DEN DOOL zou het op prijs stellen als het college de suggesties van omwonenden van het plein mee zou willen nemen en met hen in gesprek zou willen gaan over een mooi/iconisch gebouw. Hij merkt op dat hier ook een breder belang mee gediend is, het centrum/De Meent is van iedereen. Verder vraagt hij naar de reden waarom de sloop van de Van der Keviepanden al zo lang heeft geduurd en is hij benieuwd hoe men d.m.v. het gebouw het centrum, de winkels, de horeca en de beleving kan versterken. Tenslotte informeert hij naar (de verschillende hoogtes van) de ontsluiting en parkeergarage en hoe het verdere proces gaat verlopen, waarbij suggesties van omwonenden worden opgehaald en meegenomen.

Op de vraag waarom het zo lang heeft geduurd om te concluderen dat de ontwikkeling van de Van der Kevie panden binnen de bestaande kaders niet gaat lukken moet de heer VAN DEN BOS het antwoord schuldig blijven. Op enig moment is besloten voorrang te geven aan de realisatie van het marktplein en is gedacht dat dit een sluitstuk zou zijn. Wel heeft hij schetsen gezien van de ontwikkelaar van het overige deel van het centrum, die suggesties heeft gedaan voor een forser gebouw dan in de beheersverordening staat. Waarom daar op dat moment niets mee is gedaan kan hij niet zeggen.

De heer PASTOOR merkt op dat er aan de hand van een richtinggevend schetsontwerp zeker nog een bijeenkomst met omwonenden belegd zal worden.

M.b.t. de reuring denkt men voornamelijk aan een restaurantfunctie. Andere functies zoals zakelijke dienstverlening geven niet veel reuring en op meer retail zit men ook niet op te wachten.

T.a.v. parkeren merkt hij op dat met een grootvolume 2 laags ondergronds parkeren noodzakelijk is, met mogelijke ontsluiting aan de achterzijde naast het stadhuis. De heer VAN DEN BOS geeft aan dat het terrein achter het gemeentehuis tot op heden bewust uit de herinrichting is gelaten om later een parkeeroplossing te realiseren. M.b.t. de invulling van de plint geeft hij aan dat hier ook een overdekte fietsenstalling gerealiseerd zou kunnen worden. Men komt echter al snel op een invulling die zichzelf niet kan bedruipen en de investering niet opbrengt. Wat er ook komt, de opbrengst moet altijd komen van datgeen erboven gebeurt. Des te minder men doet hoe moeilijker dat wordt.

De heer VAN DEN DOOL stelt voor op voorhand de input en creativiteit van omwonenden te gebruiken voor het richtinggevend schetsontwerp.

De heer PASTOOR antwoordt dat men de standpunten van de direct belanghebbenden kent: men vindt alles best zolang het binnen de rooilijnen blijft, men wil liever geen detailhandel en geen gebouw hoger dan 9 meter. Op het moment dat men met een bijzonder gebouw komt hoopt hij daarmee overtuigingskracht te hebben.

De heer LAMMERS wijst, naast het architectonische belang van een iconisch gebouw dat kan functioneren als trekpleister, op het belang van de functie van het nieuwe pand en stelt, met oog op het feit dat er overdag op het plein weinig te beleven is, een samenwerking met het Dordts museum voor, zodat men op het marktplein een filiaal kan openen en in de plint tentoonstellingen kan vertonen. De samenwerking met het Dordrechts museum zorgt voor internationale kwaliteit, die op termijn een bezoekersstroom naar Papendrecht oplevert. Uit onderzoek is gebleken dat culturele voorzieningen economische activiteiten (zoals koffiedrinken, lunchen, winkelen) aanzwengelen en als multiplier fungeren. Verder noemt hij andere samenwerkingsmogelijkheden zoals een presentatieruimte voor theater De Willem en de bibliotheek. Een mooi gebouw met een goede culturele invulling met een gevarieerd programma voor jong en oud. Uitgaande van een aansluiting bij Dordrecht hoeft men niet alles zelf te bedenken, zelf heeft men een collectie Luigies die men tentoon kan stellen en tevens kan men Papendrechtse kunstenaars een podium bieden. Kortom: een culturele invulling in samenwerking met Dordrecht, aangevuld met een eventuele woonlaag (tot 9 meter).

Mevrouw BOKMA mist in de presentatie een artist impression hoe een iconisch gebouw er vanuit de woonkamers aan de overkant uit zou zien. Verder vraagt zij hoe draagvlak bij

omwonenden geborgd wordt en mist zij de kostprijs van de grondexploitatie van het plein en de diverse opties.

De heer VAN DEN BOS geeft aan dat men een artist impression heeft overwogen, maar hier toch vanaf heeft gezien omdat men met een beeld een verwachting schept die men misschien niet waar kan maken. Verder zou dit beeld ook afhankelijk zijn van welk perspectief wordt gekozen. Men heeft vanavond een aantal keuzes willen voorleggen, mee willen geven dat men zich bewust is van omwonenden, maar dat er ook andere belanghebbenden (bv. woningzoekenden) zijn, hetgeen ook beleidsmatig wordt meegewogen. Verder heeft men de kostprijs van de grondexploitatie, omdat deze door de raad geheim is verklaard, bewust onderbelicht gehouden. Wel zegt hij toe de raad hier achteraf vertrouwelijk over te kunnen informeren.

De heer VAN HAL vraagt waarom de locatie zo moeilijk te ontwikkelen is, of er in de berekening rekening wordt gehouden met planschade en of er bij de bouw rekening wordt gehouden met klimaatadaptatie.

De heer PASTOOR antwoordt dat bij de ontwikkeling van die locatie is gekeken naar een kennismarkt, hetgeen sterk samenhangt met rendementseisen. Men zou er altijd nog voor kunnen kiezen om op die locatie toch een kennismarkt, in eigendom van de gemeente, te maken. Verder is 9 meter een lastige maatvoering en zou een beperkt aantal woningen op de plint zorgen voor dure verhouding m.b.t. ondergronds parkeren, een lift, etc. voor een klein aantal woningen. Plan economisch is dit niet mogelijk.

De heer VAN HAL begrijpt de beperkingen van het plan, maar vindt de locatie op zich goed te ontwikkelen. De heer VAN DEN BOS zegt dat de locatie zich midden in het centrum bevindt, met continue bezoekersstromen, fietsverkeer, aanrijden van bouwverkeer (de heuvel af vanaf de dijk) is dit niet eenvoudig en wordt door een ontwikkelaar als moeilijkere opgave (dan rijtjeshuizen bouwen) gezien. Om deze reden heeft ook de eerste ontwikkelaar afgehaakt.

M.b.t. planschade merkt hij op dat men dit bij verdichting altijd tegenkomt en dit in de berekeningen heeft meegenomen. De vraag hierbij is in hoeverre bestaand vastgoed afwaardeert op het moment dat er een ontwikkeling plaatsvindt die hierop van invloed is. Voorafgaand hieraan wordt een calculatie gemaakt, die afhankelijk is van een aantal factoren (beïnvloeding van uitzicht, bezonning, etc.), waarna een inschatting wordt gemaakt wat dit maximaal kan betekenen voor de vrij op naam prijs: de schade die er ontstaat. Tenslotte merkt hij op dat men zeker voornemens is iets te doen op het gebied van klimaatadaptatie en duurzaamheid (bv. het vormen van groene gevels).

Mevrouw VAN ENGELLEN vindt het belangrijk het dorpsgevoel van Papendrecht terug te krijgen. Daarbij komt dat natuur altijd mooi blijft, maar gebouwen onderhevig zijn aan smaak. Verder vindt zij het cultuur idee van de heer Lammers heel goed, hier trekt men bezoekers mee. Tenslotte vraagt zij waarom de belofte voor de fietsenstalling nog steeds niet is ingelost.

Mevrouw VAN ES merkt op dat de 8 geleden unaniem aangenomen motie van haar fractie nog steeds niet is uitgevoerd.

De heer VAN DEN BOS bevestigt dat Papendrecht (zeker in omvang) een dorp is, dat men dit karakter op veel plekken terugziet en dat veel inwoners hiermee begaan zijn, maar dat Papendrecht uit meerdere karakters bestaat (het Merwehoofd heeft een ander karakter). Verder moet ook de groeiagenda binnen het dorp gerealiseerd worden en bestaat de vraag welke locatie men hiervoor kiest.

Mevrouw VAN ENGELLEN vraagt of er wel ruimte is voor bepaalde (gecentreerde) culturele instellingen (bv. een jongerencentrum).

De heer VAN DEN BOS antwoordt dat dit een politieke vraag is en te maken heeft met de begroting die onder druk staat. Dit zou m.b.t. de invulling van de plint wel meegenomen kunnen worden. Men is echter met name benieuwd hoe de raad denkt over invulling van de ruimte boven de plint. Tenslotte geeft hij aan dat het realiseren van een fietsenstalling niet eenvoudig is. Men moet goed afwegen op welke locatie deze komt, welk pand er vrijkomt om

het te realiseren en of dit financieel haalbaar is. Ondanks dat dit niet het onderwerp van de avond is geeft de heer VAN DEN BOS aan dat er een mogelijkheid bestaat in dit pand een oplossing te vinden voor de fietsenstalling.

De heer BOERSMA denkt niet dat de technische kant het belangrijkste is, maar het proces hoe gemeenteraad en omwonenden betrokken worden bij het proces één en ander op een mooie manier vorm te geven, waarbij deze avond een eerste stap is. Hij is er niet gerust op dat men zegt de standpunten van de bewoners te kennen, dat wil niet zeggen dat er niet over gesproken moet worden. Hij vraagt naar het verdere verloop van het proces, waarbij hij de input van omwonenden zeer zou waarderen. Verder stelt hij voor dat de raad elders in het land gaat kijken hoe men omgaat met soortgelijke situaties. Tenslotte vraagt hij of het type mensen dat daar gaat wonen aansluit bij de groeiagenda en het woonplan en wat komst van Omgevingsvisie voor dit traject betekent.

De heer PASTOOR antwoordt dat er op verschillende manieren is gecommuniceerd met omwonenden en dat deze avond belangrijk is om input op te halen, om daarna te bepalen wat het vervolgetraject moet zijn. Men kent het standpunt van omwonenden, maar voor men in plaatjes kan gaan praten wil men eerst weten hoe de raad erin staat en welke kant men op wil.

De heer BOERSMA vindt het belangrijk dat men toetst wat de voorwaarden van omwonenden zijn waaronder zij een gebouw hoger dan 9 meter acceptabel zouden vinden. Men kan niet aannemen dat een prachtig gebouw dit zou garanderen.

De heer VAN DEN BOS wenst deze vraag breder bij de raad neer te leggen, het gaat om bredere belangen dan alleen de omwonenden, de woonvisie is hierbij zeer belangrijk.

Wanneer men zich alleen richt op consensus met omwonenden wordt deze groep (woningzoekenden) overgeslagen. Dit kan een keuze zijn, die echter door de raad gemaakt moet worden.

Inzake het type woningen geeft de heer VAN DEN BOS aan dat de doelgroep volgt uit de woonvisie, starters is er hier één van. Op het moment van de bouw zou men de ontwikkelaar een bepaald programma mee moeten geven waarin doelgroepen worden gedefinieerd.

Tenslotte merkt hij op dat de Omgevingsvisie inherent is aan participatie. Ondanks dat de Omgevingswet nog niet van toepassing is, loopt men vooruit op de nieuwe werkwijze waarbij de omgeving meer dan in het verleden wordt betrokken.

De heer WOLTERS merkt op dat de bewoners, of er nou een fraai gebouw komt of niet, toch hun uitzicht kwijt zijn. Naast het spoorboekje dat de heer Van den Bos heeft laten zien zou hij graag een tijdspad zien van het vervolgetraject.

De heer VAN DEN BOS bevestigt dat de hoogte van het gebouw van 9 meter lastig blijft, het is moeilijk om binnen deze afmeting bv. een restaurant en een woonlaag te realiseren. Ook het verlies van uitzicht is een deel van de voorliggende afweging, ook de woonopgave, wandvorming en andere elementen spelen hierin mee.

M.b.t. het tijdspad hoopt men vanavond richting te krijgen waaraan het college een conclusie kan verbinden. Op het moment dat een en ander onvoldoende duidelijk is zou men hierover nog een RIB kunnen sturen. Vermoedelijk zal men (inclusief het betrekken van omwonenden) 6 maanden verder zijn voordat men hiermee bij de raad terug kan komen.

Vragen vanuit het publiek:

Een BEWOONSTER van de Veerpromenade tegenover het gemeentehuis, maakt zich zorgen over een gebouw van meer dan 9 meter en vraagt zich af waarom deze bouwmassa wenselijk is. Ook noemt zij de windtoename op het plein en de vermindering van zon en privacy. Zij merkt op dat het gemeentehuis niet meer zou opvallen naast een groot gebouw. Verder heeft men zelf in de woningen geïnvesteerd en zich laten informeren over de planning van het Van der Kevierterrein, 9 meter en met meer dan dat gaat men niet akkoord. Voorts maakt zij zich zorgen over de geluidsoverlast van de werking van het gebouw en voelt

zij zich niet veilig over de bouw van een ondergrondse parkeergarage. Men heeft nu reeds te maken met ruim 50 lekkages t.g.v. onjuist gemonteerde leidingen (misschien is de werking van het gebouw de reden hiervan) en vreest voor toekomstige schades en overlast. Zij stelt voor een mooie flat te bouwen op het Fokkerterrein met uitzicht op het water. Verder is het haar opgevallen dat de bankjes op het plein te laag zijn, mensen met een rollator zitten liever daarop dan op de bankjes. Tenslotte vraagt zij zich af of er jongeren komen in de kennismarkt.

De VOORZITTER zegt dat de kennismarkt zou bestaan uit de bibliotheek en eventueel een open universiteit, maar dat dit plan inmiddels achterhaald is en nog niet duidelijk is wat er komt.

De heer VAN DEN BOS antwoordt dat windhinder/windonderzoek een onderdeel zou zijn van een ruimtelijke procedure, die wordt gevoerd voor het veranderen van het bestemmingsplan. Ook de bouw van een parkeergarage en de borging van de veiligheid daarvan zou aan de voorkant bekeken worden. Hij wenst te benadrukken dat er vanavond geen voorstel wordt gedaan, maar dat er enkel sprake is van een aantal suggesties van wat het zou kunnen zijn. Het is aan de raad richting te geven aan het college over wat men gerealiseerd wil zien. Het Fokkerterrein valt niet binnen centrumproject en het is een politieke vraag of hier iets gerealiseerd mag worden. De suggestie van de bankjes neemt hij mee naar de afdeling Beheer. Inzake trillingen bij de bouw geeft de heer VAN DEN BOS aan dat een bouwer voorafgaand een onderzoek moet (laten) doen, waarvan de rapporten ter goedkeuring en controle moeten worden aangeboden aan de gemeente of Omgevingsdienst. Ook worden er in een gebouwde omgeving (m.b.t. fundering) andere technieken toegepast dan in een woonwijk. Verder geeft hij aan dat de rooilijnen zijn aangehouden zoals deze op dit moment in de beheersverordening staan. De heer PASTOOR merkt nog op dat de beslotenheid zal bijdrage aan het verminderen van de wind. Hoe smaller het wordt hoe minder windverplaatsing.

Een BEWOONSTER van de Veerpromenade boven de ABN-AMRO-bank, heeft voor de aankoop van haar woning in 2014 bij de gemeente geïnformeerd naar het bestemmingsplan: niet hoger dan 9 meter. Zij vindt niet dat medewerkers van de gemeente uit Leidschendam en Zoetermeer kunnen invullen wat de omwonenden van de omgeving vinden en wat men qua hoogte acceptabel vindt. Zij stelt voor vanuit de VVE een afvaardiging te kiezen die hun mening kan verwoorden.

De VOORZITTER stelt voor dit op te nemen in het eerdergenoemde spoorboekje.

De heer PASTOOR heeft bedoeld aan te geven dat eerdere standpunten vanuit de VVE en de heer Struijk hen duidelijk zijn. Deze avond is bedoeld om verdere input te krijgen van de raad en omwonenden en hierover in overleg te treden.

Een BEWOONSTER van de Veerpromenade 62, boven de ING-bank, vraagt zich af of het haalbaar is om onderscheidend te zijn en tevens woningen te realiseren. Zij vraagt wat men vindt van het onderscheidende idee van de heer Lammers.

De heer VAN DEN DOOL vindt het belangrijk dat er een mooi gebouw komt dat een goede functie vervult en past in de woonomgeving, maar dat het ook een plek is die van iedereen is en men daarom moet zorgen voor een levendig en mooi centrum. Verder is het belangrijk dat alle belanghebbenden mee kunnen denken, ook starters en winkeliers. Voorts moeten de financiën niet de belangrijkste rol spelen, maar is het wel geld van de inwoners.

De bewoonster hoopt dat de bewoners van de Veerpromenade inspraak hebben in het plan. De VOORZITTER hoopt dat een dergelijke bijeenkomst nog wordt gerealiseerd. De wethouder bevestigt dit.

Mevrouw VAN ES wil niet dat de bewoners in de veronderstelling zijn dat zij de beslissing gaan nemen. De beeldvorming is gedeeltelijk bedoeld om input bij de raad op te halen. Wanneer het college een besluit van de raad wil dient men een raadsvoorstel voor te leggen. Zij vraagt de wethouder duidelijkheid te geven over wie waar over gaat, zodat men duidelijk heeft wat de verwachting is.

Een BEWONER van de Veerpromenade geeft aan dat men nooit is geïnformeerd over welk plan dan ook. Hij maakt een opmerking over de verdien capaciteit en het feit dat de bibliotheek eigendom is van de gemeente en geen geld oplevert. Verder heeft hij twijfels bij de plaatsing van het gebouw, vraagt zich af of er rekening is gehouden met de kermis en noemt de 2 leegstaande panden waarin zich restaurants kunnen vestigen. Tenslotte vraagt hij naar de bestemming van de oude bibliotheek, waarom er geen hoogbouw buiten het centrum wordt geplaatst en wel in het centrum en waarom de berekeningen door de raad geheim zijn verklaard.

De heer VAN DEN BOS antwoordt dat de opzet van vanavond is om aan de voorkant van het proces van gedachten te wisselen. Hij benadrukt dat er geen plan wordt gepresenteerd. M.b.t. de verdien capaciteit en het realiseren van de grondwaarde heeft het ambtelijk apparaat een bepaalde taakstelling gekregen, om ernaar te streven datgene te realiseren wat in de grondexploitatie is meegenomen. Aan de waarde van de grond liggen taxaties ten grondslag. Dat de raad dit geheim heeft verklaard heeft te maken met marktgevoelige informatie. Inzake de plaatsing van het gebouw merkt hij op dat men de rooilijnen volgens het bestemmingsplan heeft aangehouden. M.b.t. de ontwikkelingsmogelijkheden kijkt men naar een aantal functies die op het plein een plek moeten vinden, de kermis krijgt hierbij echter geen prioriteit boven de bouw. Inzake het pand van de oude bibliotheek geeft de heer VAN DEN BOS aan dat er een intentieovereenkomst is getekend met Woonkracht10 en Philadelphia Zorg om zorgappartementen te realiseren. Men verwacht dat hier in het najaar een omgevingsvergunning voor wordt aangevraagd. Tenslotte geeft hij aan dat de keuze voor geen hoogbouw buiten het centrum samenhangt met de keuze het dorpskarakter te willen behouden. In het centrum en rondom het plein is in het verleden de keuze gemaakt forsere bebouwing te realiseren. Om deze reden wordt hier stedenbouwkundig aansluiting bij gezocht.

Een andere BEWONER merkt op dat in 2015 het bestemmingsplan is omgezet in een beheersverordening, hetgeen consequenties heeft voor dit project en de mogelijkheden niet zo ruim zijn als men denkt. De VOORZITTER merkt op dat dit advies ter harte zal worden genomen.

Wethouder JANSSEN heeft begrip voor alle inbreng en is zich bewust van het voorliggende dilemma. Het gaat om de belangen van omwonenden en een aantrekkelijk centrum voor ondernemers en alle inwoners. Iedereen heeft belang bij een mooi Papendrecht. Hij merkt op dat het binnen de hoogtes in de beheersverordening (tot 9 meter) tot 2 keer toe niet is gelukt hier met projectontwikkelaars uit te komen. De reden van deze beeldvormende vergadering is kijken welke richting men op moet. Uiteraard is men altijd bereid de inbreng van omwonenden mee te nemen, dit wil echter niet zeggen dat zij beslissen, dat doet de raad. Omdat hij niet het gevoel heeft vanavond een duidelijke richting te hebben meegekregen zal het college dezelfde keuzemogelijkheden in een raadsvoorstel verpakken. De belangenafweging hierin wordt gedaan door de raad. Het verdere proces zal ook daarvan afhankelijk zijn.

De heer VAN HAL geeft aan dat men deze informatie voor het eerst ziet en hier nu geen oordeel over kan geven. Het college zal met een raadsvoorstel komen, dat men in de fracties zal bespreken en waarover men vervolgens een oordeel zal vellen.

De VOORZITTER sluit, onder dank aan eenieder, dit agendapunt af en bevestigt dat het college met een raadsvoorstel zal komen waarover men binnen de fracties kan overleggen. Belanghebbenden zullen ook in het proces worden meegenomen.

5. (Werkwijze) Bouwprojecten Papendrecht.

Mevrouw VAN ENGELLEN geeft aan dat haar fractie een oplegnotitie heeft ingediend om meer duidelijkheid te krijgen over de bouwplannen van de gemeente en de afgesproken werkwijze grote projecten, zodat eenieder meegenomen kan worden in de acties die zijn genomen om tot het eindresultaat te komen.

De heer VAN DIJK, teamleider Ruimtelijke Ordening, Grondzaken, Ontwikkeling en Vastgoed, verzorgt vervolgens een toelichtende presentatie.

Aansluitend worden de volgende vragen en antwoorden uitgewisseld.

Mevrouw VAN ENGELLEN informeert naar de definitie van de scores in de scoretabel van de stedenbouwkundige kaders m.b.t. de grootte van het project.

De heer VAN DIJK antwoordt dat de projecttabel afhankelijk is van een aantal zaken zoals bv. het financieel risico en het aantal omwonenden. Wellicht zouden deze nog eens tegen het licht gehouden moeten worden. Vanaf 30+ punten is het een groot project, vanaf 18 een medio en alles daaronder is een klein project. Op dit moment lopen er 2 medio projecten: de gemeentewerf en de brandweerkazerne.

Mevrouw VAN ENGELLEN vraagt naar de inschatting van een hoge impact. De heer VAN DIJK antwoordt dat zijn afdeling deze afweging/inschatting maakt. Het daarbij behorende risicoassessment wordt begeleid door externe partijen (bouwer, architect, gebruikers), dat vervolgens wordt uitgewerkt in beheersmaatregelen. Alle lopende projecten vallen in de categorie medio of lager.

De heer VAN HETEREN vindt het belangrijk dat omwonenden en belangstellende betrokken worden. De invulling hiervan in de voorgaande sessie vond hij chaotisch en onduidelijk en hij stelt voor voortaan vooraf beter te duiden wat men kan verwachten.

De heer VAN DIJK geeft aan dat zijn team veel tijd en energie aan deze avond heeft besteed en vond de sessie en presentatie duidelijk. Omdat de beeldvormende sessie nog nieuw is, is het voor zijn team een hele opgave om dit op de juiste wijze vorm te geven. Hij stelt voor hierover met de griffie nader te overleggen. Misschien dat men een volgende keer eerst een sessie met omwonenden zou kunnen organiseren.

De heer VAN DEN DOOL denkt dat de vraag over stedenbouwkundige kaders van GroenLinks anders bedoeld is. De raad zou graag stedenbouwkundige kaders vaststellen voor belangrijke punten in Papendrecht, m.b.t. functie, massa, hoogte, duurzaamheid, groen, etc., zodat men zowel eigen ontwikkelingen als ontwikkelingen van anderen partijen kan toetsen. (Beginnend bij de Witte brug, via het kruispunt met het politiebureau, het kruispunt bij het Vondelpark (met alle lopende veranderingen) naar De Meent.)

De heer VAN DIJK antwoordt dat stedenbouwkundige kaders per locatie in afstemming met externe partijen worden gemaakt. Wensen vanuit het gemeentebestuur worden hierbij geïncorporeerd in het plan van een eigenaar. In de omgevingsvisie zijn richtinggevende uitspraken gedaan over een aantal van de genoemde belangrijke trajecten. Het is belangrijk van gedachten te wisselen over de politieke vraag of men wel of geen beeldbepalende panden op bepaalde locaties wenst. Vooruitlopend daarop legt men dit, bij een vermoeden van een forse discussie inzake beeldbepalende locaties, bij de raad neer. Men kan echter niet bij elk bouwproject de stedenbouwkundige kaders bij de raad neerleggen. Binnen de Omgevingsvisie van 2010 is gezegd dat de ambtelijke organisatie in overleg met het college voorstellen richting het college doet. Hij stelt voor dat men bij de behandeling van de Omgevingsvisie (die in september/oktober op de LTA staat) het gesprek voert over de invloed die men wenst uit te oefenen op bepaalde beelden in dit segment.

Tenslotte geeft de heer VAN DIJK aan dat men in oktober op verzoek van het college, net als 2 jaar geleden, alle locaties waar de gemeente ontwikkelt aan de raad zal voorleggen.

De heer VAN DEN DOOL hoopt dat het college de raad hierbij (beeldende) keuzemogelijkheden presenteert.

De heer STREMLER merkt dat er sprake is van verwarring; enerzijds het stedenbouwkundig verhaal, anderzijds de grote projecten n.a.v. het Rekenkamercommissierapport. Voor de grote projecten is er een werkwijze voor door de gemeente zelf te ontwikkelen projecten (zoals het gemeentehuis, de gemeentewerf, de brandweerkazerne, het sportcentrum). Dit staat los van andere projecten, zoals de Veerpromenade. Anderzijds ligt aan de stedenbouwkundige kaders de structuurvisie ten grondslag.

Wethouder JANSSEN geeft aan dat het altijd aan de raad is om kaders mee te geven. Als er andere beelden/schetsen nodig zijn om na te denken over de hoofdstructuren in Papendrecht hoort hij dit graag van de raad. De omgevingsvisie biedt behoorlijk wat kansen om de eigen visie van de raad in mee te nemen.

M.b.t. de onduidelijkheid van de avond geeft hij aan dat een bijeenkomst in deze vorm, waarbij men de raad aan de voorkant heeft willen betrekken bij de ontwikkeling van het marktplein, nog niet eerder heeft plaatsgevonden. Eventuele verbeterpunten zullen in een evaluatie worden meegenomen.

Vragen en antwoorden in de tweede termijn:

De heer WOLTERS staat zeer positief tegenover de vraag om in het najaar een beeldvormende sessie met stakeholders te organiseren.

De heer BOERSMA maakt een opmerking over de vragen die gesteld worden, dan wel technisch of op ter beantwoording door de Agendacommissie of het college. Hij vindt niet dat men iedere keer de discussie over de woonvisie moet blijven voeren, hierover heeft de raad al een besluit genomen. Men moet oppassen dat de verschillende rollen niet te veel vermengd worden. De heer STREMLER sluit zich hierbij aan.

Ook de VOORZITTER is het hiermee eens, wel moeten zaken soms ter discussie worden gesteld.

De heer BOERSMA vindt een beeldvormende bijeenkomst daar niet de plek voor, dit moet de Agendacommissie doen.

Wethouder JANSSEN vraagt zich af of men het moment waarop men met Woonkracht10 zou spreken over de PALT-afspraken (prestatieafspraken) voor het komend jaar moet gebruiken om de breedte in te gaan. Hij zou het gesprek alleen over de opgave willen voeren. Wanneer men de mogelijke consequenties voor de ambities van het woonplan kent, kan het college zelf het voortouw nemen om de raad hierin te betrekken.

Mevrouw BOKMA vindt dit een goed idee. Als het college ziet dat er n.a.v. corona of welke ontwikkeling dan ook andere scenario's een rol moeten gaan spelen, verwacht zij dat het college verschillende scenario's aanbiedt.

6. Sluiting.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de VOORZITTER onder dankzegging aan eenieder de bijeenkomst om 23.00 uur.